ROK XV WARSZAWA, DNIA 20 SIERPNIA 1939 R. Nr 16

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA: WARSZAWA, PL. NAPOLEONA 7, TEL. 618-27
ADMINISTRACJA: WARSZAWA, UL. MIODOWA 6, TEL. 592-63
NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. MIODOWA Nr 6, TELEFON 5-92-63.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WĘGROWSKIEGO W WĘGROWIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1938 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		16.707,29	
b) pozostałość w Banku Polsk. i PKO.		7.687,42	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		69.228 20	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			93.622,91
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		26.669,30	
c) listy zastawne i obligacje		485,04	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych		341,00	27.495,34
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (10 kont)			13.770,00
8. Pożyczki wekslowe (1462 kont)			223.832,98
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dyskonta i poż. wekslowych (30 kont)			3 999,25
b) poch. z innych kredytów (... kont)			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone pap. wartośc. (... k.)			
b) zabezpieczone hipoteką (1 kont)		5 534,90	
c) zabezpieczone innymi wart. (3 kont)		14 944,05	20.478,95
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (21 kont)		4.025,00	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			4.025,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (297 kont)			130.172,10
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			850 00
18. Różne			758,55
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem.			519.005,08
21. Depozyty			154.794 50
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			16.709,37
24. Różni za weksle kaucyjne			200,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem.			690.708,95

Stan bierny.

	w wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		50 000,00	
2. Fundusz zasobowy		1.301,00	
3. Fundusze specjalne:			
a) Rezerwa na długi wątp. z ukł. konw.		9.524,00	
b)			60.825,8[illegible]
4. Fundusz wyrównawczy			4.299,91
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (19 kont)		60.242,60	
b) terminowe (1 kont)		5 199,00	65.441,60
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (2154 kont)		169.702,50	
b) terminowe do 3 mies. (14 kont)		30.765,40	
c) terminowe ponad 3-miesiące i warunkowe (23 kont)		15.260,90	215.728,80
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (11 kont)		7.811,78	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (23 kont)		15 679,69	23.491,47
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			949,20
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		2.800,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		11.980,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			14.780,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akcept.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		123.636,92	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			123.636,92
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			8.260,[illegible]1
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		1.591,09	1.591,09
Razem.			519.005,08
22. Różni za depozyty			154.794,50
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			16.709,37
25. Weksle kaucyjne			200,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem.			690.708,95

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1938 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	9.830,72	
b) od rachunków bieżących	234,39	
c) od redyskonta weksli	755,95	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	7.020,95	
e) bonifikaty	612 00	18.454,01
2. Prowizje wypłacone		162,02
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	13.615,40	
b) świadczenia socjalne	1.159,36	
c) wydatki rzeczowe	6.141,31	20.916,07
4. Podatki i opłaty skarbowe		115,67
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	161,50	161,50
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		3.268,47
11. Nadwyżka		1.591,09
Razem.		44.668,83

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	28.762,37	
b) od rachunków bieżących	1.321 76	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	430,24	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	686,31	
g) od KKO i Banków	1.112,16	
h) różne inne	3.700,50	36.013,34
2. Prowizje pobrane		1.713,89
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kurs. na papier. wartośc.		3.268,47
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		1.537,00
7. Opłaty na koszty administracji		1.755 08
8. Różne dochody		381,05
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem.		44.668,83

Księgowy: (—) **Helena Lisowska**

Komisja Rewizyjna:

Przewodn. Komisji Rewizyjnej: (—) **Stanisław Wangrat**

Członkowie: (—) **Franciszek Kania**

(—) **Roman Zawadzki**

Dyrekcja Kasy:

Dyrektor Zarządzający: (—) **Eugeniusz Wilde**

Zast. Dyrekt. Zarządz.: (—) **Władysław Baranowski**

Członek Dyrekcji: (—) **Stanisław Wnuk**

Rok XV. Warszawa, dnia 20 sierpnia 1939 r. Nr 16

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Bolesław Chomicz, Mikołaj Dolanowski, Edward Dunin - Markiewicz, Kazimierz Kohlmann, Bolesław Obszyński, Jarosław żaboklicki.*
Redaktor — *Stanisław Michalski.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA: Warszawa, pl. Napoleona 7.
ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła.

CENY OGŁOSZEŃ

Strona w tekście 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 110 zł., 1|2 str. 55 zł. 1|4 str. 30 zł.

Wyniki subskypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na terenie K. K. O.

Natychmiast po ogłoszeniu subskrypcji na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej związki komunalnych kas oszczędności zwróciły się do kas z apelem o dołożenie wszelkich starań, by zapewnić Pożyczce tej pełne powodzenie wśród najszerszych warstw ludności.

Obecnie, gdy już nadeszły dane szczegółowe, dotyczące sum subskrybowanych przez poszczególnych subskrybentów, można z całą bezstronnością stwierdzić, że kasy, jako placówki syndykackie, zdały egzamin doskonale, wykazując daleko posuniętą sprawność aparatu technicznego, dostatecznie przystosowanego do wykonywania zadań ogólnych, o znaczeniu państwowym.

Już przy obsłudze poprzednich pożyczek: Narodowej i Inwestycyjnej komunalne kasy oszczędności zajęły wśród innych syndykatów miejsce poczesne. Teraz zaś — wysunęły się na czoło, obsługując *770.829 subskrybentów na sumę zł 83.931.700.*

Co do sumy zajęły więc drugie miejsce zaraz po Związku Banków w Polsce, natomiast co do ilości subskrybentów zdobyły wśród innych instytucyj miejsce pierwsze!

Procentowo ilość subskrybentów w K. K. O. wynosi 25,4% ogólnej ilości, zaś suma przez nich subskrybowana — 20,7%.

Kasy, objęte działalnością związku warszawskiego zajmują pozycję czołową *z sumą zł 43.425.140* (drugie miejsce pomiędzy syndykatami) i z ilością *subskrybentów 501.154*, czyli 16,4% ogólnej ilości w Polsce, pierwsze miejsce.

Ministerstwo Skarbu w celach statystycznych opracowało tabelkę z podziałem subskrybentów na 11 grup społeczno zawodowych. Dane według tego podziału w odniesieniu do komunalnych kas oszczędności zawiera przytoczona niżej tabelka. Uwzględniliśmy w niej liczby, dotyczące kas z terenu każdego z czterech związków, opatrując sumy zbiorowe wskaźnikami procentowymi.

Analizując zgrubsza powyższe zestawienie, charakteryzujące poniekąd zasięg działania K. K. O. wśród poszczególnych grup społecznych, widzimy choćby z ogólnej przeciętnej sumy subskrypcji, przypadającej na jednego subskrybenta — zł 109, — że terenem działalności kas są warstwy słabe ekonomicznie, tj. te właśnie, ku których wygodnie i pomocy kasy istnieją.

Przeciętne sumy subskrypcji dla każdej grupy wahają się od zł 45,9 w rolnictwie do zł 262,3 w wolnych zawodach, pomijając przeciętne dla instytucyj ubezpieczeniowych (zł 4.984,1) i kredytowych, łącznie z samymi kasami (zł 9.232,6).

Świat pracy najemnej, obejmujący pracowników umysłowych i fizycznych (oprócz pracowników instytucyj państwowych i wojska, którzy subskrybowali gdzieindziej) i tym razem uczynił wysiłek największy, subskrybując Pożyczkę na sumę zł 16.439.080, tj. 19,6%, przy ilości subskrybentów 217.949 osób, tj. 28,3%. Przeciętna suma, subskrybowana przez jedną osobę, wyniosła zł 75,4, przy czym pracownicy prywatni w ilości 125.639 osób subskrybowali na zł 8.293.100 (przeciętna zł 66), a samorządowi — osób 75.241 na sumę zł 6.432.640 (przeciętna — zł 85,5).

Należy tu zauważyć, iż chociaż instrukcja ministerialna wyłączyła tym razem listy zbiorowe, wy-

magając, by każdy subskrybent, czy to osoba prawna czy fizyczna, posiadał w placówce subskrypcyjnej swe konto, to jednak w praktyce zdarzało się, że dana firma przemysłowa lub instytucja występowała w imieniu własnym i swych pracowników. Gdyby przeto instrukcja była przestrzegana rygorystycznie, ilość i suma subskypcji świata pracy najmniej wykazałaby daleko większe jeszcze liczby.

	ZWIĄZEK								Razem K. K. O.				Przeciętna na 1 osobę
	Warszawski		Poznański		Lwowski		Śląski						
	Ilość	Suma	Ilość	Suma	Ilość	Suma	Ilość	Suma	Ilość	%	Suma	%	
Rolnictwo	212.057	7.738.780	46 851	3 304.860	12.333	1.345.200	1.061	116 940	272.302	35,4	12.505.780	14,9	45,9
Nieruchom. miejskie .	14 738	1.433.900	4.242	480.820	5 904	565.840	1.337	194.700	26.221	3,4	2.675.260	3,2	102,1
Handel	51.931	5.361.240	11.742	1.650.920	13 469	1.437.340	5.265	975.860	82.407	10,7	9.425.360	11,2	114,3
Przemysł	4.982	4.786.380	1.220	3 381 060	2.555	1 817.040	552	1 345 680	9.309	1,2	11.330.160	13,5	1218,3
Instyt. kredytowe . .	435	2.461.720	118	1.545 900	116	885.680	31	1.569.540	700	0,1	6.462 840	7,7	9232,6
Rzemiosło	41.206	1.795 200	15.156	847 960	7.892	446.140	4.458	402 900	68.712	8,9	3.492 200	4,2	50,8
Instyt. ubezpieczeniowe	124	796.120	31	282 780	478	309.440	50	2.015 820	683	0,1	3 404.160	4,0	4984,1
Wolne zawody . . .	9 934	2.437.500	3.736	1.019 820	3.990	785.720	1.088	675.440	18.748	2,4	4.918 480	5,9	262,3
Stowarzyszenia . . .	8.442	1 732 840	3 386	556.480	2.907	390.160	1.125	717.800	15.860	2,0	3.397.280	4,0	214,2
Pracownicy (w tym): .	123.471	9.613 980	42.488	2 669.920	36 082	2.766.580	15 908	1 388.600	217.949	28,3	16 439 080	19,6	75,4
Prywatni . . .	63.876	4.284.700	27.259	1.526.940	25.800	1.779 480	8.704	701.980	125.639	—	8.293.100	—	—
Samorządowi .	51.684	4.612 200	11.738	821.560	5.863	460.740	5.956	538.140	75.241	—	6.432.640	—	—
Różni	33.834	5.267.480	14.946	2.520.820	6.248	1.471.880	2 910	620.920	57.938	7,5	9.881.100	11,8	170,4
Razem	501.154	43.425 140	143.916	18 261.340	91.974	12 221.020	33.785	10 024.200	770.829	100,0	83.931,700	100,0	109,0

Liczby te powiększyłyby się również, gdyby nie nieco spóźnione zarządzenie o odrębnej akcji subskrybcyjnej związków samorządowych jako podplacówek urzędów i izb skarbowych. nie zawsze należycie zrozumiane w terenie, co znalazło swe odbicie w licznych reklamacjach i zażaleniach, skierowanych do Komisarza Generalnego P. O. P.

Pomimo to udział omawianej warstwy w subskrypcji za pośrednictwem K. K. 0. przedstawia się imponująco.

Następną warstwą najliczniej przy tym reprezentowaną w naszym zestawieniu, jest *rolnictwo* z sumą zł 12.505.780, tj. 14,9% ogólnej sumy, zgromadzonej przez kasy, i z ilością subskrybentów największą, bo stanowiącą 272.302, czyli 35,4%. Najniższa przeciętna sumy subskrybowanej przez jedną osobę — zł 45,9 — wskazuje na dominujący udział drobnych rolników. Nie posiadamy, niestety, danych, obrazujących stan posiadania subskrybentów, co nie pozwala na dokładniejsze przedstawienie udziału drobnych czy średnich oraz większych właścicieli rolnych. Interesująco przedstawia się udział w subskrypcji rolnictwa na terenach poszczególnych związków. Gdy w kasach związku warszawskiego subskrybowało 212.057 osób, w poznańsko-pomorskich 45.851, to w czterech województwach związku lwowskiego tylko 12.333 rolników, a — związku śląskiego zaledwie 1.061.

Grupa *przemysłu, handlu, właścicieli nieruchomości miejskich, rzemiosła* i *wolnych zawodów* (t. zw. „stan średni“) figuruje z sumą zł 31.841.460, tj. 38%, subskrybowaną przez 205.397 osób i firm, tj. 26,6% — ogólnej ilości subskrybentów.

Przeciętna dla subskrybenta z grupy przemysłu wynosi zł 1.218,3, co wskazuje na zakłady drobne i średnie. Przemysł wielki dokonywał subskrypcji przede wszystkim za pośrednictwem banków akcyjnych.

Dość znaczna ilość subskrybentów z grupy handlowej — 82.407 osób i firm, tj. 10,7%, na sumę zł 9.425.360 przy przeciętnej zł 114,3 dowodzi, iż są tu reprezentowane w przeważającej większości raczej sklepiki i średnie sklepy, niż duże zakłady handlowe.

Rzemiosło, które w swej masie często obcuje z kasami, występuje z poważną ilością subskrybentów — 68,712 warsztatów, tj. 8,9% i sumą zł 3.492.200 tj. 4,2%, przy bardzo niskiej przeciętnej, bo zaledwie zł 50,8. Przeciętne te wynosiły: dla terenu śląskiego — zł 89,5; lwowskiego — zł 56,4; poznańskiego — zł 56,5 i warszawskiego — zł 43,5.

Nieruchomość miejską reprezentuje 26.221 subskrybentów, tj. 3,4%, z sumą zł 2.675.260, tj. 3,2% przy przeciętnej zł 102,1, — podczas gdy wolne zawody: 18.748 osób (2,4%) z sumą zł 4.918.480 (5,9%) przy przeciętnej zł 262,3.

Wypada podkreślić znaczną ilość subskrybentów — stowarzyszeń i organizacyj społecznych, mianowicie 15.860, tj. 2% ogólnej ilości subskrybentów, z sumą zł 3.397.280 (4%) przy przeciętnej dość wysokiej, bo wynoszącej zł 214,2 na jedną organizację.

Grupa ta wymownie wskazuje na ścisłe węzły, istniejące między zorganizowanym społeczeństwem w terenie a komunalnymi kasami oszczędności, jako instytucjami o charakterze par excellence społecznymi.

Poważną pozycję w omawianym zestawieniu stanowią „różni“, tj. subskrybenci, nie objęci nomenklaturą rubryk poprzedzających, mianowicie 57.938 osób (7,5%) z sumą zł 9.881.100 (11,8%) przy przeciętnej na jedną osobę zł 170,4. Wchodzą tu osoby, które nie podały swego zawodu czy przynależności do jednej z grup, wymienionych w tabelce.

Z posiadanych przez nas danych ubocznych można by określić przynajmniej połowę, jako rentierów, poza tym wchodzą tu panie domu, często podające na

deklaracji w rubryce „zawód“ określenie: „przy mężu“, lub też nie rzadko: „przy rodzicach“.

Dopiero po ogłoszeniu statystyki całości akcji subskrybcyjnej przez Ministerstwo Skarbu lub przez Komisarza Generalnego uzyskamy dane porównawcze działalności różnych syndykatów pożyczkowych. Jednakże, uwzględniając specyficzny charakter poszczególnych środowisk, ciążących ku tym syndykatom, jak np. sfery wpływów wielkich banków prywatnych, objętych syndykatem Związku Banków w Polsce, lub Banku Polskiego i banków państwowych, już obecnie na podstawie danych syndykatów K. K. O., grupujących najwięcej, bo czwartą część ogółu subskrybentów P. O. P., można dojść do nader interesujących wniosków.

Pierwszym — byłoby stwierdzenie, że komunalne kasy oszczędności zgodnie ze swym przeznaczeniem posiadają dominujące wpływy i są dostatecznie związane z najliczniejszymi warstwami t. zw. stanu średniego i drobnego rolnictwa z jednej strony oraz masami pracowniczymi — z drugiej.

Dalej — że ostatnia akcja subskrybcyjna tak w całym jej przebiegu, jak i w pozytywnych wynikach uwypukliła ich społeczny charakter, inicjatywę i zapał kierownictwa oraz dużą sprawność techniczno - organizacyjną całego aparatu. Należy te cechy podkreślić specjalnie, a to tymbardziej, że akcja ta przypadła na okres wzmożonego odpływu wkładów; odbywała się w atmosferze dość powszechnego napięcia, spowodowanego wypadkami politycznymi, i wymagała od całego aparatu K. K. O zachowania nadzwyczaj zimnej krwi i znacznych wysiłków w zwiększonej a bezinteresownej pracy dla Państwa.

Większość kas — to instytucje małe lub średnie, zatrudniające od 5 do 8 — 10 osób; okres subskrypcji przypadał na rozpoczynający się sezon urlopowy, a pomimo to wcale nierzadkie są kasy tego właśnie typu, które zdołały zgromadzić po 5,7, nawet 9 i więcej tysięcy subskrybentów, to znaczy muszą prowadzić tyleż kont i cały szereg związanych z tym manipulacyj kasowych i buchalteryjnych aż do czasu otrzymania z Warszawy i wydania subskrybentom oryginalnych bonów i obligacyj Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Fr. Świderski.

Polskie przepisy dewizowe.

(c. d.)

A contrario, osoby, posiadające paszport wystawiony w kraju, ale zamieszkałe stale za granicą jak np. studenci, uważani być muszą za cudzoziemców, w rozumieniu prawa dewizowego. W wypadku przyjazdu na ferie i następnie wyjazdu za granicę dla kontynuowania studiów osoba taka winna być traktowana, przy przydziale dewiz, jako cudzoziemiec.

Jak wyżej zostało powiedziane na dokonanie czynności „dekretem dewizowym“ zabronionej wymagane jest uzyskanie odpowiedniego zezwolenia. W tym celu zainteresowana osoba winna złożyć w banku dewizowym „wniosek dewizowy“. Dla odrębnych rodzajów transakcji przewidziane zostały inne rodzaje formularzy wniosków. I tak:

1) formularz „A“ — stosuje się w wypadku gdy chodzi o uzyskanie zezwolenia na jednorazowe nabycie i przekazanie za granicę dewiz na pokrycie całej należności z tytułu sprowadzonego towaru, wzgl. przekazanie zaliczki za towar. Tenże formularz ma zastosowanie, gdy należność za nabyty za granicą towar ma być wpłacona na zagraniczny rachunek lorowy;

2) formularz „B“ — ma zastosowanie, gdy wnioskodawca pragnie dewizy nabyć i jednorazowo przekazać lub wywieźć za granicę, i stosuje się jeśli chodzi o wszelkie transakcje z wyjątkiem towarowych. Tegoż formularza należy używać przy wpłatach wszelkich należności zagranicznych (oprócz towarowych) na zagraniczny rachunek wolny oraz wypłatach z zagranicznego rachunku zablokowanego;

3) na formularzu „C“ należy składać wnioski w sprawach wielokrotnych przekazów lub przesyłek za granicę na:

a) koszty utrzymania za granicą (oprócz turystyki),

b) opłacenie należności za dokonane usługi lub prace,

c) pokrycie należności z tytułu opłat za licencje, patenty, składki asekuracyjne, prowizje, czynsze, procenty, raty amortyzacyjne,

d) pokrycie należności z tytułu wszelkich innych świadczeń;

4) formularz „D“ składa się w wypadku, jeśli chodzi o zezwolenie na wywóz lub wysłanie pocztą posiadanych przez wnioskodawcę środków płatniczych (tak krajowych, jak i zagranicznych), papierów procentowych i dywidendowych, kuponów od tych papierów, książeczek oszczędnościowych i wkładkowych oraz płatnych w kraju weksli i czeków;

5) formularz „E“ — ma zastosowanie, gdy chodzi o przekaz dewiz w terminie późniejszym niż jeden miesiąc od daty złożenia wniosku, na pokrycie zobowiązań z tytułu:

a) nowego kredytu finansowego,

b) kredytu rembursowego, tak przy imporcie jak i eksporcie,

c) weksli i akceptów polskich, wysyłanych na pokrycie nowopowstałych zobowiązań,

d) udzielonych gwarancji i innych;

6) w końcu formularz „F“ — używany winien być w następujących wypadkach:

a) jeśli wnioskodawca — importer, uregulowawszy poprzednio należność za towar, pragnie ubiegać się o przedłużenie terminu dostarczenia brakujących dokumentów,

b) gdy w dokumentach, przedłożonych bankowi już po przekazaniu należności, zostały stwierdzone rozbieżności.

Wypełnienia formularza wniosku nie należy traktować jako dokonanie czystej formalności, gdyż wnioskodawca, wstawiając w odpowiednich rubrykach dane oraz podając uzasadnienie sprawy, składa jednocześnie wiążące go oświadczenia, których treść jest na formularzu z góry wydrukowana. Podpisując wniosek należy więc zapoznać się z treścią wspomnianych oświadczeń. Brzmią one: „1) żadnych należności za granicą nie posiadam, 2) na wymieniony w niniejszym wniosku cel nie otrzymałem dotychczas żadnego przydziału, 3) podane we wniosku szczegóły odpowiadają prawdzie... znane mi są postanowienia dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozporządzeń wykonawczych o obrocie krajowymi i zagranicznymi środkami płatniczymi, a w szczególności kary, jakie grożą za nieprzestrzeganie tych postanowień".

Wnioski winny być wypełniane czytelnie, możliwie na maszynie i zawierać wszelkie dane, które ułatwić mogą powzięcie decyzji przez Komisję Dewizową lub bank dewizowy.

Formularze wniosków składają się z dwu jednakowych części, z których jedna pozostaje w aktach biura Komisji Dewizowej, druga zaś, opatrzona decyzją, wraca do banku.

Wydawanie do rąk wnioskodawcy wniosku opatrzonego decyzją Komisji jest zabronione. W związku z tym, iż za każdy formularz wniosku ustalona została opłata w wysokości zł 0,25 (wyjątek stanowią formularze „C", które kosztują zł 1), Komisja, pragnąc zwolnić drobne transakcje od wspomnianej opłaty, zezwoliła bankom dewizowym przyjmować zlecenia dewizowe, nie przekraczające równowartości zł 10, bez obowiązku składania formalnych wniosków. We wszelkich innych sprawach obowiązkiem formalnym jest złożenie wniosku na odpowiednim formularzu.

Niezależnie od uzasadnienia zamieszczonego we wniosku winny być doń dołączone dokumenty, motywujące w sposób wyraźny złożenie wniosku. Dokumenty te dzielą się na: zasadnicze, bez dołączenia których wniosek nie będzie rozpatrywany, oraz dodatkowe, ułatwiające zorientowanie się w transakcji. Rodzaje dokumentów będą omówione w poszczególnych działach dotyczących spraw towarowych i finansowych.

Powrócimy jeszcze obecnie do dekretu Prezydenta Rzplitej, a m. do art. 10-go, który nakłada obowiązek na „osoby fizyczne i prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, 1) zgłosić oraz zaofiarować do skupu bądź zlecić do sprzedaży lub inkasa instytucjom, które wskażą rozporządzenia wykonawcze, *posiadane za granicą* środki płatnicze i złoto, zagraniczne i krajowe opiewające na walutę zagraniczną papiery procentowe i dywidendowe oraz kupony od takich papierów, należności od za granicy z wszelkich tytułów, posiadane za granicą nieruchomości, jak również wszelkiego rodzaju inne prawa majątkowe, 2) udowodnić wobec instytucji, które wskażą rozporządzenia wykonawcze, dopełnienie powyższych obowiązków". Od obowiązku zgłoszenia zwolnić może jedynie Komisja Dewizowa. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu, wydane na mocy wyżej wspomnianego artykułu dekretu i ogłoszone w dniu 10.11.1938, ustaliło 30-to dniowy termin (czyli do dn. 10-go grudnia 1938 r.) zgłaszania należności. Ustalone zostało, iż zgłoszeniu podlega posiadane za granicą mienie, o ile jego łączna wartość przekracza równowartość zł 5000. Granica ta nie stosuje się do nieruchomości, które bez względu na swą wartość winny były być zgłoszone .

Rejestrację mienia znajdującego się za granicą przeprowadził Bank Polski.

Należy dodać, iż posiadane przez „krajowców" złoto, dewizy i waluty zagraniczne, znajdujące się w kraju, rejestracji nie podlegały. Polskie ustawodawstwo dewizowe nie wprowadziło zakazu posiadania tych walorów, ograniczyło jedynie obrót nimi, stawiając za warunek, iż jedną stroną w transakcji musi być instytucja, uprawniona przez Ministra Skarbu.

Końcowe artykuły dekretu zawierają przepisy dotyczące sankcji karnych za przekroczenie prawa dewizowego.

Pozostawałaby nam jeszcze do omówienia, w pierwszej części, sprawa Banku Polskiego, gdyż nasza instytucja emisyjna jest przez prawo dewizowe traktowana specjalnie.

Artykuł drugi dekretu wyraźnie mówi, iż „wszelkie zakazy i ograniczenia, zawarte w dekrecie niniejszym oraz wydanych na jego podstawie rozporządzenaich wykonawczych, nie mają zastosowania do Banku Polskiego". Jedynym wyjątkiem od tej zasady jest zagadnienie rachunków cudzoziemców, prowadzonych przez Bank Polski. Obroty na tych rachunkach podlegają ogólnie obowiązującym ograniczeniom.

W związku z obowiązkiem nałożonym przez ustawodawcę na eksporterów polskich odprowadzania waluty uzyskanej z eksportu do banków dewizowych, Bank Polski został uprawniony do przeprowadzania kontroli ksiąg eksporterów celem stwierdzenia wypełnienia wspomnianego obowiązku. Poza tym Bank Polski uprawniony jest do nadzoru nad instytucjami bankowymi w związku z transakcjami zagranicznymi środkami płatniczymi oraz obrotem pieniężnym z zagranicą.

Również dokonanie pewnego rodzaju czynności uwarunkowane zostało przez nasze ustawodawstwo dewizowe od uzyskania zezwolenia Banku Polskiego. Takich zezwoleń wymaga: wykonanie przez banki dewizowe arbitraży, sprzedawanie przez banki i agentów dewizowych złota na cele przemysłowe oraz sprzedawanie przez banki dewizowe za granicę wypłat na Polskę.

Wobec ścisłego powiązania najrozmaitszych zagadnień dewizowych nie można przeprowadzić dokładnego podziału pomiędzy sprawami nadającymi się do omówienia w części ogólnej a sprawami które umieścić należy np. w części obejmującej zagadnienia „nietowarowe". Z tego też względu na powyższych uwagach „część ogólna" zostanie zakończona. Obecnie przejdziemy do omawiania transakcji dewizowych, związanych z obrotem towarowym z zagranicą.

Część II.

Celem dokładnego zrozumienia dalszych rozważań na temat przepisów odnoszących się do transakcji „towarowych“ wskazanym jest zatrzymać uwagę czytelnika na zagadnieniu obrotu towarowego Polski z zagranicą.

Reglamentacja towarowa, czyli zakazy przywozu pewnych towarów, była stosowana u nas już w 1925 roku, w szczupłym co prawda zakresie. Rozszerzana następnie na coraz to dalsze towary, objęła w 1936 roku prawie cały import, wiążąc ściśle obrót towarowy z zagranicą z reglementacją dewizową, co wyraźnie stwierdza art. 1 dekretu Prezydenta Rzplitej z dnia 7 maja 1936 r. „w sprawie kontroli obrotu towarowego z zagranicą i z Wolnym Miastem Gdańskiem“.

Na przywóz towarów, oprócz bardzo nielicznej kategorii korzystającej z ulg celnych oraz w obrocie uszlachetniającym, wymagane jest uzyskanie odpowiedniego pozwolenia przywozu. Jak się dalej przekonamy dokument ten jest niezmiernie ważny przy ubieganiu się o zezwolenie na przekaz za granicę dewiz na pokrycie należności pochodzących z importu. Również eksport jest przez Państwo kontrolowany, a to w związku z obowiązkiem eksportera odprzedaży waluty z tego tytułu uzyskanej bankowi dewizowemu.

Kontrolę obrotu towarowego z zagranicą sprawuje Komisja Obrotu Towarowego, pozwolenia przywozu wydaje importerom Komitet Przywozu Rady Handlu Zagranicznego R. P.

Pozwolenia przywozu wydawane są przy zachowaniu pewnych warunków formalnych, o jakich będzie mowa niżej w związku z omawianiem sprawy dokumentów, koniecznych przy ubieganiu się o zezwolenie na przekaz dewiz z tytułu importu.

Wobec tego, iż w dalszym ciągu niniejszego artykułu spotkamy się z przekazami „wolnej dewizy“ oraz przekazami w rozrachunku na tym miejscu dodamy, iż tak jak w Polsce, ograniczenia dewizowe czyli tak zwana reglamentacja dewiz została zastosowana w całym szeregu państw europejskich, a nawet zamorskich, z których wprowadziły ją u siebie Argentyna, Chile, Kolumbia, Brazylia i Japonia. W Europie krajami o wolnym obrocie dewiz pozostały jedynie kraje skandynawskie, Anglia, Belgia, Francja, Holandia i Portugalia. Pozostałe wprowadziły u siebie mniej lub więcej rygorystyczne przepisy dewizowe.

W wyniku takiego stanu rzeczy paragraf 1 rozporządz. Ministra Przem. i Handlu z dn. 8.V.1936 r. w sprawie wydawania pozwoleń przywozu mówi: „wydawanie pozwolenia na przywóz z krajów, które ograniczają lub utrudniają przekazywanie należności pieniężnych do polskiego obszaru celnego, może być uzależnione od uiszczenia lub zabezpieczenia tychże należności“. Jest to wyraźne stwierdzenie, że w wypadku stosowania przez jakiś kraj utrudnień dewizowych — Polska może zastosować jednostronnie, bez uprzedniego porozumienia, pewnego rodzaju rozrachunek — clearing, uzależniając przekaz za towar importowany od otrzymania należności za towar z Polski eksportowany.

Tego rodzaju sytuacja oraz stosowanie ograniczeń dewizowych przez większość krajów europejskich spowodowały powstanie umów rozrachunkowych pomiędzy Polską a całym szeregiem państw. Umowy te regulują obrót płatniczy, tak z tytułu towarowych transakcji, jak też i innych.

Dotychczas zostały zawarte następujące umowy wzgl. układy rozrachunkowe: a) wyłącznie towarowe — z Niemcami i Turcją, b) towarowo - turystyczny — z Bułgarią, c) układ towarowy i turystyczny — z Jugosławią, Rumunią i Węgrami, d) układ towarowy i finansowy z Włochami, e) układ towarowo - finansowy ze Szwajcarią, f) układ transferowy płatniczy z Francją oraz g) umowa towarowa dotycząca tytoniu — z Turcją.

Ostatnio dla niektórych towarów zawarta została umowa z Francją (od 1.IV.1939 r.) oparta na zasadach kompensaty. Wykonaniem umów rozrachunkowych zajmuje się u nas Polski Instytut Rozrachunkowy, z wyjątkiem umów ze Szwajcarią oraz ostatnio zawartej umowy z Francją; w tych dwu wypadkach wykonanie umów spoczywa na Polskim Towarzystwie Handlu Kompensacyjnego.

Przystępując do zagadnienia przekazów za granicę z tytułu należności towarowych omówimy na wstępie ogólne zasady. Przekazy za granicę, jak to wyżej było powiedziane mogą być uskutecznione wyłącznie za pośrednictwem banków dewizowych i to tak do krajów „clearing‘owych“, jak też do krajów „wolnodewizowych“.

Przy przekazach do tych ostatnich warunkiem koniecznym jest złożenie wniosku dewizowego na odpowiednim formularzu, co nie jest wymagane, z małymi wyjątkami, przy przekazach do krajów clearing‘owych. Wnioski zostały tu zastąpione specjalnymi formularzami P. I. R. Zasadniczo wniosek winien być złożony przez osobę lub firmę, która dokonała importu towarów i na którą wystawione jest pozwolenie przywozu lub też dokument zastępujący je.

Wniosek winien być podpisany czytelnie przez składającego i zawierać jego adres. Bezwzględnie musi być w nim podana dokładna kwota przekazu, nazwisko wzgl. nazwa firmy zagranicznego wierzyciela, nazwa i rodzaj towaru (podług nomenklatury Przywozowej Taryfy Celnej), kraj pochodzenia towaru, waga towaru wyrażona w kilogramach niezależnie od wagi podanej w fakturze, która, jak np. w fakturach angielskich, określana bywa w funtach angielskich lub lbs.

W odpowiednich rubrykach należy też wpisać ogólną sumę faktur(y) i datę oraz datę zawarcia transakcji; dalej datę i numer kwitu celnego oraz nazwę urzędu celnego, który dokonał odprawy celnej. W wypadku dołączenia zamiast kwitu celnego zobowiązania na dostarczenie tego dokumentu w późniejszym terminie — we wniosku musi być podany dokładny termin dostarczenia. Przy składaniu wniosków „E“ należy podawać ścisły termin zapłaty oraz kwoty poszczególnych rat, o ile spłata nie następuje jednorazowo. Oprócz tych szczegółów należy, w wy-

padku posiadania, wyszczególnić wszelkie należności od zagranicy.

Zezwolenie na przekaz z tytułu importu towaru jest zasadniczo udzielane wtedy, gdy towar wszedł już do polskiego obszaru celnego, co można udowodnić jedynie, przedkładając kwit celny lub pokwitowanie częściowego uiszczenia należności celnych (przy cleniu częściowym).

c. d. n.

Janusz Wachnowski.

Tezauryzacja

Za zezwoleniem Redakcji miesięcznika „B a n k“ przedrukowujemy poniżej w obszernym wyciągu artykuł na niezmiernie aktualny temat, zamieszczony w Nr 7 z rb. tego czasopisma.

Znakomita encyklopedia „of Social Sciences“ podaje następującą definicję tezauryzacji: „Tezauryzacja (hoarding) jest magazynowaniem bogactwa przez jednostki celem zużycia go w przyszłości lub celem ciągłego posiadania. Jest to pierwotna forma gromadzenia i tym się różni od oszczędności w obecnym znaczeniu tego terminu, że oszczędność znajduje zawsze drogę do lokat i stanowi w rzeczywistości odstąpienie prawa użytkowania posiadanego bogactwa, podczas gdy tezauryzacja powoduje definitywne wycofanie stezauryzowanego przedmiotu z obiegu... Tezauryzacja zazwyczaj ogranicza się do dóbr trwałych, posiadających przy małej ilości stosunkowo dużą wartość... będą to więc cenne metale monetarne... i takie skarby jak drogie kamienie... Tam gdzie wartość pieniądza papierowego nie jest zagrożona, a nieufność publiczności skierowana jest przeciwko bankom... przedmiotem tezauryzacji będzie raczej pieniądz papierowy niż metal“.

Inna — podręczna, niemiecka — encyklopedia tak określa tezauryzację: „Tezauryzacja (Thesaurierung) jest to gromadzenie metali szlachetnych lub monet przez jednostki. Forma oszczędności u ludów prymitywnych, nazywana „Hortung“... Bardzo zbliżone zjawisko gromadzenia biletów bankowych określa się jako chomikowanie (hamstern)“.

Prof. A Krzyżanowski pisze w 1919 r.: „tezauryzacja polega na gromadzeniu i przechowywaniu pieniędzy. Jej przeciwieństwem jest lokacja, złożenie pieniędzy na procent...“

Wszystkie przytoczone powyżej definicje wydają się nie wystarczające, gdyż nie obejmują — poza gromadzeniem metali monetarnych i papierowych znaków pieniężnych — innych form tezauryzacji.

Obok pojęcia tezauryzacji towarów spotyka się pojęcie tezauryzacji wkładów i pieniądza bankowego. To ostatnie zwłaszcza brzmi na pozór paradoksalnie w świetle poglądów, iż „odstąpienie prawa użytkowania posiadanego bogactwa“ lub „złożenie pieniędzy na procent“ nie jest tezauryzacją. Należy jednak zaznaczyć, że tak jak tezauryzacja — zanim znane były papierowe znaki pieniężne — mogła przybierać formę gromadzenia metali monetarnych (np. w obawie przed podszacowywaniem monet) tak następnie, po wprowadzeniu papierowych znaków pieniężnych, wyrażała się — w pewnych okolicznościach — w gromadzeniu tych znaków przez jednostki. Ogromny rozwój pieniądza bankowego spowodował, że tezauryzacja może być dokonywana w postaci wkładów bankowych. Na poparcie tego twierdzenia można przytoczyć następujący przykład. Jednostki zamiast przechowywania papierowych znaków pieniężnych składają je w banku. Instytucja kredytowa wiedząc, że ma do czynienia z wkładami wynikającymi z chęci tezauryzowania pieniądza (w postaci wkładu) nie przeznacza tych wkładów na zwiększanie swej akcji kredytowej, lecz wpłaca je na swój rachunek żyrowy w banku centralnym. Wzrost stanu rachunków żyrowych w banku centralnym, stanowiących tzw. drzemiący obieg, jest równoznaczny ze wzrostem emisji biletów. Dla banku centralnego jest również zupełnie obojętne, czy wzrasta jego emisja, czy stan rachunków żyrowych, zwłaszcza w tym przypadku, gdy statut banku przewiduje obowiązek utrzymywania zapasu złota w pewnej proporcji nie tylko do emisji biletów lecz i stanu rachunków żyrowych, jak to ma miejsce obecnie w większości banków.

Przytoczony przykład wskazuje, że pomimo iż nastąpiło „oddanie pieniędzy na procent“ i „odstąpienie prawa użytkowania“ tezauryzacja ma miejsce w formie wkładu bankowego zupełnie analogicznie do tezauryzacji papierowych znaków pieniężnych. Oczywiście skutkiem takiej tezauryzacji jest spadek oprocentowania wkładów, doprowadzający niekiedy — jeśli można to tak określić — do ujemnego oprocentowania wkładów, polegającego na tym, że wkładcy płacą bankom odsetki za złożone przez siebie wkłady.

Można sobie wyobrazić, że w pewnych okolicznościach tezauryzacja może mieć miejsce tylko w postaci gromadzenia towarów lub ucieczki do tzw. wartości rzeczowych. (np. jeśli tezauryzacja złota lub pieniędzy zagranicznych jest uniemożliwiona).

Wydaje się zatem, że łączenie samego pojęcia tezauryzacji z formą w jakiej ona się przejawia i ograniczanie jej w obecnych warunkach do metali monetarnych i papierowych znaków pieniężnych, zwłaszcza wobec rozwoju pieniądza bankowego, jest niesłuszne. Oczywiście skutki gospodarcze różnych form tezauryzacji będą rozmaite.

Ze względu na różne formy i okoliczności w jakich tezauryzacja występuje możnaby uczynić próbę jej następującego zdefiniowania. T e z a u r y z a c j a j e s t z j a w i s k i e m w y s t ę p u j ą c y m p o d w p ł y w e m o b a w p r z e d z m i a n a m i s i ł y n a b y w c z e j p i e n i ą d z a l u b (i) p r z e d u n i e r u c h o m i e n i e m l o k a t p o s i a d a n y c h w p i e n i ą d z u. P r z e j a w i a s i ę o n a w t e n s p o s ó b, ż e j e d n o s t k i d ą ż ą d o g r o m a d z e n i a t a k i c h w a r t o ś c i, k t ó r e u w a ż a j ą z a n a j b a r d z i e j z a b e z p i e-

czające ich stan posiadania w danych warunkach i rezygnują — zależnie od indywidualnej oceny ryzyka — z dochodowości lub (i) dokonywania swych zwykłych czynności gospodarczych. Na tym m. in. polega szkodliwość tezauryzacji, że pod jej wpływem podejmowane są dyspozycje nierentowne lub nie najbardziej rentowne...

Podstawą oszczędzania — które równocześnie stanowi udzielenie kredytu przez oszczędzającego np. instytucjom bankowym lub emitentom papierów wartościowych — jest, jak zawsze tam gdzie w grę wchodzi kredyt, zaufanie. Wynikiem braku zaufania jest tezauryzacja, która przybiera różne formy w zależności od indywidualnej oceny ryzyka i istniejących możliwości.

Tezauryzacja wynika zatem z chęci uniknięcia ryzyka. Dążność ludzka do unikania ryzyka jest zrozumiała. Należy jednak podkreślić, że lokaty nie zawierające ryzyka nie istnieją. Każdy bowiem typ lokaty posiada właściwe dla siebie ryzyko. Dlatego błędnym jest mniemanie, że przed ryzykiem można się zupełnie uchronić. Zagadnienie polega na tym, jakiego ryzyka chce się uniknąć, a jakie się chce — świadomie lub nieświadomie — ponosić. Ryzyka związane z niektórymi lokatami zostaną poniżej omówione.

Jeżeli ludzie oceniają sytuację w ten sposób, że obawiają się deprecjacji lub dewaluacji pieniądza krajowego, wówczas będą tezauryzować metale monetarne, pieniądze zagraniczne lub będą uciekać do wartości rzeczowych — nieruchomości i towarów.

Tak np. w dawnych Chinach tezauryzowano miedź, która była wówczas metalem monetarnym. W pewnym okresie znanym zjawiskiem była tezauryzacja srebra. Pozostałością z tych czasów jest występująca niekiedy obecnie tezauryzacja monet srebrnych, zwłaszcza w społeczeństwach o dużym odsetku ludności wiejskiej. Tezauryzacja monet srebrnych opiera się na przekonaniu, że wartość czystego srebra w monecie zabezpiecza przed spadkiem jej nominalnej siły nabywczej. Tezauryzatorzy zazwyczaj nie pamiętają lub nie wiedzą o tym, że ilość czystego srebra w monecie posiada bardzo małą wartość rynkową w porównaniu z jej wartością nominalną, którą nadają srebru promienie złota, będącego podstawą systemu monetarnego. Zresztą — od czasu wprowadzenia monometalizmu złotego — monety srebrne, będące pewną formą kredytu państwa, spełniają m. i. z jednej strony rolę instrumentu zaspakajającego tezauryzacyjne skłonności ludzkie, a z drugiej strony — odzwyczajającego jednocześnie ludność od tezauryzacji złota.

Tezauryzacja złota w warunkach funkcjonowania waluty złotej i wymienialności biletów bankowych na złoto nie napotykała na trudności, dopóki nie przybierała rozmiarów zagrażających bankowi centralnemu...

W czasie wojny 1914 — 1918 i po jej zakończeniu, kiedy monety złote prawie wszędzie zniknęły z obiegu, a wymienialność biletów w dawnej formie przestała obowiązywać, tezauryzacja złotych monet z zapasów banku centralnego została uniemożliwiona. Przez jakiś czas można było łatwo tezauryzować złoto w sztabach, ponieważ statuty niektórych banków centralnych przewidywały wymianę biletów bankowych na sztaby złota. W tych krajach, w których istniała wymiana biletów na dewizy, tezauryzacja złota dokonywana była pośrednio przez kupno złota za granicą za dewizy, otrzymywane w krajowym banku centralnym. W niektórych krajach w silnym stopniu rozwinęła się tezauryzacja zagranicznych środków płatniczych. Ta ostatnia forma tezauryzacji miała miejsce bądź w postaci sprowadzania do danego kraju obcych środków płatniczych i papierów w obcych walutach lub gromadzenia wkładów w walutach obcych i lokowania funduszów w bankach zagranicznych. Fundusze takie — przenoszone częstokroć z kraju do kraju w poszukiwaniu coraz to bezpieczniejszego schronienia — stanowią tzw. lotne kapitały. Ich właściciele nie tylko rezygnują niekiedy z dochodów, ale jeszcze zmuszeni są opłacać prowizję bankom „zą przechowanie" tych funduszów, nie unikając jednak ryzyka czy to deprecjacji waluty, czy też ograniczenia swobody ruchów posiadanymi funduszami.

Ograniczenia dewizowe, a następnie — jak to miało miejsce w niektórych krajach — rekwizycja złota i zagranicznych środków płatniczych utrudniły, a nawet wręcz uniemożliwiły takie formy tezauryzacji. Uniemożliwiły — ludziom, którzy nie chcą ponosić ryzyka kar grożących za nieprzestrzeganie odnośnych przepisów; utrudniły — w różnym stopniu, w zależności od oceny przez daną jednostkę ryzyka straty moralnej (kary, napiętnowania za przestępstwo) w stosunku do straty materialnej...

Tezauryzacja złota przez jednostki nie w każdych warunkach przynosi spodziewane korzyści tezauryzującym.

Tezauryzacja złota następuje — jak już wspomniano — w razie obawy przed deprecjacją pieniądza krajowego. Jeżeli spadek pieniądza będzie miał miejsce w stosunkowo szybkim czasie od chwili, w której dana jednostka rozpoczęła tezauryzować złoto, to osiągnięcie zysku — nawet pokaźnego — wydaje się niewątpliwe. Jeżeli jednak, jak to miało miejsce w niektórych krajach, wzrost oficjalnej ceny złota nie nastąpił przez czas dłuższy, wówczas tezauryzujący poniósł oczywistą stratę. Można to zilustrować na przykładzie polskim.

Przyjmijmy, że ktoś w Polsce, po spadku funta we wrześniu 1931 r., ocenił sytuację w ten sposób, że powziął decyzję tezauryzowania złota, które wówczas w drodze legalnej nabył na rynku za równowartość 3.975 zł. Ktoś inny natomiast — w końcu grudnia 1931 r. — postanowił wobec niskiego kursu giełdowego nabyć obligacje 5% pożyczki konwersyjnej za 3.975 zł. Jaki jest wynik tych dwóch różnych dyspozycyj, przyjmując, że obydwaj dysponenci realizują swe lokaty np. 31 maja 1939 r.? Pierwszy sprzedaje swe złoto w Banku Polskim (nie chcąc się narazić na ryzyko transakcji nielegalnej) i otrzymuje tę samą cenę, którą za nie zapłacił; ponadto stracił odsetki od lokaty za 7½ lat (kosztów przechowania złota np. w kasetce bankowej nie uwzględniono, przyjmując, że nabywca obligacyj również przechowywał je w kasetce bankowej). Drugi, który nabył 5% pożyczkę konwersyjną wartości nominalnej 10 tys. zł (kurs 31.XII.1931 r. — 39,75 za 100),

realizując posiadane obligacje 31.V.1939 r., otrzymuje za nie 6.200 zł (kurs 31.V.1939 r. — 62 za 100). Osiągnięty zysk kursowy wynosi 2.225 zł; ponadto tytułem odsetek (kupony za 7 lat i kupon płatny 2.I.1939 r.) otrzymał za czas posiadania obligacyj 3.750 zł (kuponu bieżącego nie uwzględniono ani przy kupnie ani przy sprzedaży). Razem więc za ulokowaną w grudniu 1931 r. kwotę 3.975 zł otrzymał w maju 1939 r. (łącznie z odsetkami) sumę 9.950 zł, czyli osiągnął 5.975 zł zysku. Innymi słowy dochodem z kuponów prawie zamortyzował kapitał, a różnicę kursową otrzymał jako czysty zysk.

Przytoczony przykład — nie mający bynajmniej na celu stwierdzenia, że lokujący w papierach nie ponosili strat — wskazuje wyraźnie, że nie w każdych warunkach tezauryzacja złota przynosi korzyści tezauryzującemu. Oczywiście, gdyby w międzyczasie oficjalna cena złota została podwyższona, albo nastąpiłby spadek kursów papierów, to w zależności od różnic, jakieby się wytworzyły na korzyść posiadacza złota i niekorzyść posiadacza papierów, obraz przedstawiałby się inaczej. Tak np. we Francji, wskutek głębokiej dewaluacji pieniądza i stosunkowo małego wzrostu kursów papierów, w analogicznie skonstruowanym przykładzie znaczna różnica przypada na korzyść tezauryzatorów złota. Inaczej zresztą i w Polsce przedstawiałby się wynik transakcji, polegającej np. na kupnie pożyczek w obcych walutach. Rezultat takiej transakcji nie przyniósłby posiadaczowi tych papierów — wskutek spadku kursu walut obcych, na które pożyczki te opiewały i obniżenia oprocentowania — zysku w tej wysokości, co przy 5% pożyczce konwersyjnej. Zaznaczyć należy ponadto, że w krajach o wysokiej stopie procentowej tezauryzacja złota będzie zawsze mniej opłacalna niż w krajach o niskiej stopie procentowej.

Inaczej jeszcze przedstawiać się będzie celowość tezauryzacji złota w razie zarządzonej przymusowej sprzedaży złota bankowi centralnemu, jak to miało miejsce w niektórych krajach. Jeżeli osoba tezauryzująca złoto nie sprzeda go w oznaczonym terminie, traci faktycznie swobodę legalnego dysponowania nim. Sytuacja może się tak skomplikować, że posiadacz stezauryzowanego złota nie będzie mógł go sprzedać później w banku centralnym, jeśli za niespełnienie obowiązku sprzedaży we właściwym czasie grozi np. kara konfiskaty. Również nielegalne transakcje złotem — wobec wysokich kar — są w takich warunkach bardzo utrudnione. Posiadacz stezauryzowanego złota może więc — w pewnym dłuższym lub krótszym okresie czasu — znaleźć się w paradoksalnej sytuacji, w której, mając złoto, nie ma możności go zrealizować celem zaspokojenia swych potrzeb. A przecież złoto tezauryzowane jest nie dla samej chęci posiadania tego metalu, tylko w przekonaniu, że jest ono tym uniwersalnym środkiem, który w każdych warunkach pozwoli zaspokoić potrzeby jednostki tezauryzującej, zachowując tymczasem swą wartość wyrażoną w pieniądzu...

Z tych samych przesłanek co i tezauryzacja złota lub pieniędzy zagranicznych następuje w pewnych warunkach tzw. ucieczka do wartości rzeczowych. Będzie to miało miejsce zwłaszcza wówczas, gdy tezauryzacja złota lub pieniędzy zagranicznych jest utrudniona.

Niekiedy ucieczka do wartości rzeczowych przejawia się m. in. w postaci budowy domów lub kupna placów, nie przeznaczonych na budowę ani nie nabywanych w celach spekulacji terenowej. Stwierdzenie, czy motywem podjęcia budowy były tendencje tezauryzacyjne jest bardzo trudne i wymaga głębszej analizy warunków, w jakich taka decyzja została powzięta. Należałoby więc porównać rentowność domów z rentownością innych lokat oraz uwzględnić osobiste warunki majątkowe danej jednostki i rodzaje posiadanych przez nią innych typów lokat. Nawiasem zaznaczyć należy, że ustawodawstwo podatkowe niektórych krajów, mające zresztą na względzie inne cele, mimo woli sprzyjało takiemu budownictwu przez przyznawanie specjalnych ulg. Niesłusznym byłoby mniemanie, że lokata w nieruchomościach zabezpiecza przed ryzykiem. Przypomnieć chociażby należy, jak bardzo spadły ceny domów w okresie inflacji, gdy obowiązywały w licznych krajach przepisy o ochronie lokatorów, wskutek których rentowność domów tak znacznie się obniżyła, że dochód z nieruchomości nie wystarczał niekiedy nawet na pokrycie kosztów utrzymania właściciela. Tymczasem zachowanie wartości domu wymaga szeregu ciągłych nakładów, które — wobec braku dochodów — nie mogły być dokonywane, co powodowało jeszcze głębszy spadek cen domów.

Nabywca placów z motywów tezauryzacyjnych, nie mogący z braku środków zabudować takiego terenu, musi sobie zdawać sprawę, że uchroni swój majątek od strat tylko wówczas, o ile wzrost ceny ziemi, po odliczeniu kosztów jej posiadania (brak dochodu, podatki itp.) będzie co najmniej równy stopniowi deprecjacji pieniądza i spadkowi jego siły nabywczej.

Jeżeli chodzi o tezauryzację towarów, to może ona występować bądź w formie wstrzymywania się od ich sprzedaży, bądź też gromadzenia zapasów ponad rozmiary przewidywanych potrzeb. Jest rzeczą ciekawą, że np. we Francji w jesieni 1936 r., w okresie obowiązujących ograniczeń handlu złotem, niektórzy posiadacze kapitałów gromadzili metale nieszlachetne, głównie miedź. Ryzyko gromadzenia towarów polega na możliwości poniesienia strat wskutek spadku cen, jak tego zresztą doświadczyli tezauryzatorzy miedzi we Francji. W chwili nasilenia tezauryzacji cena miedzi — wskutek dużego popytu — została znacznie wyśrubowana w górę, a następnie m. i. pod wpływem zwiększonej podaży ze strony tezauryzatorów szybko się obniżyła.

Jeżeli ludzie sądzą, że deprecjacja pieniądza krajowego nie nastąpi, natomiast oczekują spadku cen (np. w okresie deflacji), wówczas będą dążyli do tezauryzacji krajowych środków pieniężnych.

Tezauryzacja krajowych środków pieniężnych może przybierać bądź formę przechowywania papierowych znaków pieniężnych, bądź też — w razie istniejącego zaufania do aparatu kredytowego — gromadzenia wkładów bankowych. Przy tej ostatniej formie tezauryzacji ustalenie, czy dany wkład posiada charakter tezauryzacyjny jest trudne i wymaga analizy postawy psychicznej wkładcy oraz badania warunków, w jakich dopływ wkładów następuje. Częstokroć tezauryzujący, sądząc, że w stosunkowo krótkim czasie nic im nie grozi, pragną

zwiększyć rentowność wkładów i lokują je w postaci wkładów terminowych, ale na krótkie terminy. Mała podaż kapitałów na dłuższe terminy, bądź też bardziej masowa zmiana wkładów dłużej terminowych na krótkoterminowe lub á vista świadczy o tezauryzacyjnej postawie wkładów. Zresztą wkładcy, zachowujący nawet postawę tezauryzacyjną, lokują czasami wkłady na termin z tym przeświadczeniem, że w razie potrzeby za cenę odpowiedniego dyskonta będą mogli na żądanie otrzymać swój wkład.

Tej formie tezauryzacji towarzyszy niekiedy wycofywanie wkładów z jednej grupy banków i przenoszenie tych samych wkładów do innej lub też składanie wkładów głównie w jednej grupie, a omijanie drugiej. Tak np. w czasach ostatniego kryzysu gospodarczego i bezpośrednio po nim obserwowano, że wkładcy w pewnych warunkach faworyzowali banki publiczne, a w innych — banki prywatne. Jeżeli wkładcy sądzili, że bezpieczeństwo ich lokat narażone jest bardziej w bankach prywatnych wskutek tego, że ta grupa instytucyj bankowych w związku z kryzysem może ponieść większe straty z tytułu posiadanych wierzytelności niż banki publiczne, wówczas preferowali te ostatnie. Odwrotnie — jeżeli wkładcy dochodzili do wniosku, że np. większe powiązanie banków publicznych z gospodarką finansową państwa należy — jeśli chodzi o bezpieczeństwo ich wkładów — oceniać z rezerwą, przenosili się do banków prywatnych.

Słyszało się w tych czasach w wielu krajach narzekania przedstawicieli to jednej to drugiej grupy banków na wzajemną konkurencję. Wydaje się, że tego rodzaju stawianie sprawy było tylko częściowo usprawiedliwione i wynikało na tle nieporozumienia, do jakiego prowadziła zewnętrzna forma tezauryzacji. Zapoznawano natomiast faktyczną przyczynę ruchu tych — jeśli je tak można nazwać — krajowych kapitałów lotnych, a mianowicie postawę wkładców, mającą oblicze tezauryzacyjne. Dążności tezauryzacyjne wkładców były więc rzeczywistą przyczyną przesuwania się wkładów to w jednym to w drugim kierunku. Istotnie — warunki oprocentowania wkładów posiadają duży wpływ na decyzję wkładców co do skierowania wkładów do danego banku, ale nie w czasach, w których wkładca dba przede wszystkim o bezpieczeństwo lokaty, a nie o jej rentowność.

Nie należy oczywiście identyfikować tezauryzacji w formie wkładów z celowym oszczędzaniem w tej postaci. W zależności bowiem od stanu majątkowego danej jednostki — niekiedy oszczędzanie może mieć miejsce tylko w formie wkładów. Właściciele takich wkładów nie działają jednak z pobudek tezauryzacyjnych, lecz dążą tą drogą do zwiększenia swego stanu posiadania. Dlatego też wydaje się niesłusznym stosowanie terminu „tezauryzacja" do zjawiska wstrzymywania się od konsumcji („redukcji wydawania"), jeśli taka redukcja wydawania polegająca na ograniczeniu potrzeb w danym momencie ma na celu zaspokojenie ich w przyszłości w większym stopniu. Będzie to bowiem typowa oszczędność. Jest rzeczą zrozumiałą, że jeżeli posiadacze takich wkładów ocenią warunki bezpieczeństwa ich lokat za nie wystarczające, wówczas lokaty te stezauryzują w złocie, pieniądzach zagranicznych, krajowych znakach pieniężnych, lub uciekną do wartości rzeczowych, bądź też przyspieszą konsumcję. Nie można również uważać za tezauryzację tworzenia przez przedsiębiorców racjonalnych rezerw kasowych, pozostających w związku z zamierzonymi inwestycjami, spodziewanymi wypłatami itp. Będzie natomiast wynikało z motywów tezauryzacyjnych działanie przedsiębiorcy, polegające np. na kupnie terenów nie w celach rozbudowy własnego przedsiębiorstwa, lecz dla lokaty posiadanych rezerw pieniężnych.

W niektórych okolicznościach, np. w razie możliwości wybuchu wojny, występuje tezauryzacja papierowych znaków pieniężnych. Nie będzie ona wynikała z przypuszczenia, że siła nabywcza tych znaków pieniężnych ulegnie zwiększeniu. W takich okresach ludzie kierują się jedynie względem na możliwość jak najswobodniejszego dysponowania swymi kapitałami i obawiają się jednocześnie komplikacyj w postaci ograniczenia wypłat bankowych lub moratorium. Ludzie wolą zatem posiadać swoje środki „przy sobie" niż w formie wkładu bankowego. Jest rzeczą zupełnie niewiadomą, czy stezauryzowane środki gotówkowe zostaną zamienione i w jakim stopniu na zapasy towarowe, czy też ludzie wstrzymają się od zakupów. W tych bowiem warunkach w pierwszej fazie tezauryzacja gotówki ma charakter pogotowia „mobilizacyjnego"; użycie jej zależy od dalszego rozwoju oczekiwanych wydarzeń.

Tezauryzacja papierowych znaków pieniężnych może mieć również miejsce wskutek zbyt dokuczliwej kontroli skarbowej. Jeśli np. ludzie dojdą do przekonania, że tajemnica kont bankowych i operacyj dokonywanych za pośrednictwem banków nie jest przestrzegana przez władze podatkowe, wówczas będą woleli zrezygnować z oprocentowania wkładów i przez steuryzowanie gotówki utrudnić władzom wgląd w stan swych interesów.

Zarówno tezauryzacja metali monetarnych lub pieniędzy zagranicznych, jak i ruchy krajowych kapitałów lotnych oraz tezauryzacja papierowych znaków pieniężnych wywierają ujemny wpływ na sytuację banku centralnego.

W pierwszym przypadku tezauryzacja powoduje odpływ złota, przez co zmniejsza podstawę działalności kredytowej banku centralnego oraz obniża tzw. pokrycie emisji. Tezauryzatorzy zaś, zaniepokojeni spadkiem pokrycia przez nich wywołanym, zaczynają coraz intensywniej tezauryzować złoto, nie pamiętając, że przyspieszają rozwój wypadków, przed którymi zdawałoby się chcą się uchronić.

Jeżeli chodzi o ruchy krajowych kapitałów lotnych, to powodują one niepożądane wahania działalności kredytowej banku centralnego.

Gdyby aparat bankowy — mając na uwadze tezauryzacyjną postawę wkładców — chciał stale utrzymywać tak wysokie pogotowie kasowe, jakby tego wymagał ten typ wkładów, działalność kredytowa banków byłaby bardzo ograniczona, bądź też musiałaby polegać głównie na kupnie krótkoterminowych papierów, np. biletów skarbowych. Podobna sytuacja miała zresztą miejsce w okresach nasilonej tezauryzacji wkładów we Francji, kiedy banki wstrzymywały się od udzielania kredytów handlowych, ograniczając się częściowo do lokowania otrzy-

mywanych wkładów w banku centralnym, częściowo zaś do kupna biletów skarbowych. Przy dużych sumach wkładów różnica pomiędzy oprocentowaniem, płaconym od wkładów, a otrzymywanym za bilety skarbowe dawała bankom wystarczające zyski. Jeżeli natomiast aparat bankowy w oparciu o tego typu wkłady rozszerza własną akcję kredytową, to musi posiadać możność korzystania w razie potrzeby z rezerwy kredytowej w banku centralnym.

Tezauryzacja biletów bankowych jest wynikiem, jeśli się tak można wyrazić, zamiany przez tezauryzatorów książeczek wkładkowych, wystawionych przez różne banki, na jedną „książeczkę" na bank centralny. Powoduje ona, poprzez rozszerzoną działalność kredytową banku centralnego, odpowiednio znaczny wzrost emisji. Bank centralny zasadniczo nie może oddziałać hamująco na tego rodzaju zwiększanie się emisji, która — jak zresztą zawsze — jest tylko wynikiem decyzji, powziętej przez poszczególne jednostki co do tego, jaką sumą gotówki chcą w danej chwili rozporządzać. W pewnej mierze bank centralny mógłby co najwyżej utrudnić tezauryzację biletów przez wydawanie jak największej ilości drobnych odcinków biletów. Techniczna trudność przechowywania dużej ilości biletów mogłaby może zniechęcić część tezauryzatorów. Jednak nie rozwiązałoby to samego zagadnienia, które tymczasem przysparza bankowi centralnemu kłopotów w dziedzinie utrzymania proporcji złota do emisji.

Stanisław Kobryner.

Notatki i uwagi

P. O. P.

Subskrypcja Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej dała 390 milionów zł; ponadto na Złoty Fundusz Lotniczy złożono około 4 miln. zł i ponad 10 milion. zł na Fundusz Obrony Narodowej. Pożyczkę subskrybowało około 3040 tysięcy osób. Subskrypcja bonów dała około 81260 tys. zł. Oczekiwany wpływ z Pożyczki wyniesie około 377 miln. zł.

Subskrypcję przyjmowało około 11 tys. placówek.

Syndykat Związku Banków przyjął subskrypcję od około 393 tys. osób na sumę około 110 miln. zł, syndykat Banku Gospodarstwa Krajowego — od około 170 tys. osób na sumę ok. 42,5 miln. zł. Ilość subskrybentów w KKO wynosi 770 tys. na sumę 84 miln. zł.[1]) W Związku Warszawskim KKO (120 kas) subskrypcja objęła *501.154 osoby* na sumę 43.425 tys. zł. *Same zatem KKO woj. centralnych i wschodnich objęły największą ilość subskrybentów spośród wszystkich syndykatów Pożyczki*[2]). Jakiż to ogrom pracy, wykonanej przez skromną liczebnie rzeszę pracowników KKO!

Tak przedstawiają się wyniki subskrypcji w najogólniejszych cyfrach. Szczegółowa statystyka wykaże, w jakim stopniu wzięły udział w subskrypcji poszczególne grupy zawodowe.

Już teraz można jednak ustalić pewne momenty, związane z Pożyczką. Przede wszystkim *wysokość* subskrypcji jest na nasze stosunki *imponująca.* P. O. P. osiągnęła najwyższy poziom, jaki kiedykolwiek w Polsce dała pożyczka wewnętrzna. Pożyczka Narodowa z 1933 r., przy silnym nacisku administracyjnym, dała 327 miln. zł. Pożyczka inwestycyjna premiowa z 1935 r. dała 241 miln. zł, z czego na konwersję Pożyczki Narodowej przypada 77 miln. złotych.

Rozmiary wysiłku zilustrować może porównanie z dochodem społecznym. Wartość produkcji rolniczej, górniczej i przemysłowej w Polsce szacowana była w r. 1929 na 19 miliardów zł. We Francji, której wartość produkcji szacowana jest na sumę akurat czterokrotnie wiekszą (76 miliardów zł), subskrypcja pożyczki zbrojeniowej (pokrytej wprawdzie w ciągu 4 godzin) dała sumę tylko 2 i pół raza większą niż nasza P. O. P. (niecały miliard zł).

Bardziej istotnym znamieniem ostatniej subskrypcji jest jej *masowość.* Przeszło 3 miliony osób przewinęło się przez placówki subskrypcyjne. Pożyczka Inwestycyjna objęła 814 tys. subskrybentów, Pożyczka Narodowa — 1347 tys. Ludności dorosłej mamy w Polsce około 18 milionów — znaczy to mniej więcej, że co szósty obywatel dorosły był subskrybentem P. O. P. Podatek dochodowy od dochodów fundowanych opłaca w Polsce około 400 tys. osób (w r. 1936 — 385,3 tys.), a od uposażeń — 738 tys. (w r. 1938). Licząc pracowników państwowych, którzy nie są objęci statystyką podatku dochodowego, należy przyjąć, że subskrypcja P. O. P. objęła podwójną liczbę osób, opłacających lub którzy by opłacali podatek dochodowy.

Masowość P. O. P., będąc przejawem patriotyzmu szerokich mas społeczeństwa, pociąga za sobą pewne konsekwencje, które nasze władze zapewne przewidują. Bony P. O. P., które umasowiły subskrypcję, już są doręczane subskrybentom. Wobec pewnej niedojrzałości gospodarczej naszego społeczeństwa, wobec tego, że wielka ilość osób napewno po raz pierwszy w życiu zetknie się z papierem wartościowym, a wreszcie — zwłaszcza na terenie wiejskim — wobec ciasnoty gotówkowej, należy poważnie liczyć się z rozwinięciem się spekulacji bonami. Elementy gospodarczo przestępcze na pewno będą wykorzystywały zdarzającą się nieświadomość ludności i będą na niej zarabiać. Przed tym trzeba ratować ludność, a przede wszystkim uchronić autorytet Państwa jako emitenta. Obok administracyjnych

---

[1]) Dokładne wyniki subskrypcji w KKO podaje p. Fr. Świderski w równocześnie zamieszczonym artykule (Red.).

[2]) *„Polska Gospodarcza"* (Nr 32) mylnie podała ilość subskrybentów w syndykacie Związku KKO w W-wie na 48.600 osób.

represyj, intensywnej propagandy wychowawczej (dodatkowe zadanie dla placówek subskrypcyjnych) — skutecznym środkiem będzie przede wszystkim możność uczciwej sprzedaży względnie zastawu. O tym w porę należałoby pomyśleć i podjąć odpowiednie kroki zaradcze *(m)*.

„Zbędni" ludzie.

Tak nazwano tę masę ludzi, która ciąży na przeludnionej wsi. Przeprowadzone przez Instytut Gospodarstwa Społecznego badania ankietowe, których wyniki ogłoszono świeżo w książce pt. „*Bezrobocie wśród chłopów*", wykazały, że na wsi, w myśl oceny samych rolników - gospodarzy, takich zbędnych ludzi w wieku lat 14 — 59 jest około 2400 tys., w tym 1530 tys. mężczyzn i 840 tys. kobiet. Ludzie ci mogliby odejść z warsztatów rolniczych, bez jakiegokolwiek uszczerbku dla tego warsztatu i rodziny. Głównego zastępu tej rzeszy zbędnych ludzi dostarczają woj. środkowe (ok. 900 tys.) i południowe (ok. 800 tys.), gdzie rozdrobnienie gruntów dochodzi nieraz do absurdu. Blisko 40% gospodarstw chłopskich było przeludnione w tym stopniu, że oddałoby chętnie innym poza rolniczym gałęziom wytwórczości po jednej lub nawet po kilka osób.

Obraz przeludnienia wsi, wyrażony w cytowanych cyfrach, jest raczej optymistyczny, co wynika z metody badań. Inni badacze oceniali bezrobocie wiejskie daleko wyżej. W wydanej przed trzema laty znakomitej pracy J. Poniatowskiego „*Przeludnienie wsi i rolnictwa*" liczba zbędnych zawodowo czynnych szacowana była na 5 miln. osób, a całego zaś nadmiaru zbędnej ludności na 8800 tys.

Przeludnienie wsi stanowi główny węzeł naszych trudności gospodarczych. Wspomniany J. Poniatowski szereguje skutki przeludnienia wsi w następujących zjawiskach: 1) niskiej przeciętnej produkcji na jednostkę pracy, co wynika z dysproporcji podstawowych czynników produkcji (ziemi, kapitału i pracy, z których praca jest w nadmiarze); 2) zwyrodnieniu ustroju rolnego (karłowatość, szachownica); 3) niskiej zdolności kapitalizacyjnej wsi, co wynika z tego, że niskie dochody obracane są głównie na zaspokojenie elementarnych potrzeb życiowych, a na kapitalizację pozostaje niewiele lub prawie nic; 4) nikłej zdolności ponoszenia ciężarów na rzecz celów ogólnych; 5) nikłej zdolności nabywczej ludności rolniczej wobec towarów przemysłowych; 6) ciśnieniu potencjalnej podaży milionów rąk pracy na rynek pracy w miastach, szczególnie na rynek pracy niewykwalifikowanej. Wspomniany autor podkreśla, że zjawisko to pozwala „*liczyć na tanią pracę, jako stały potężny czynnik rozwoju gospodarczego Polski aż do czasu wchłonięcia całego nadmiaru ludności;* te same warunki nie pozwalają spodziewać się w tym samym okresie czasu wysokiej przeciętnej stopy życiowej całego społeczeństwa".

Pełne wciągnięcie w proces produkcyjny tego olbrzymiego rezerwuaru sił ludzkich poprzez politykę uprzemysłowienia kraju (ideał: 50% ludzi na roli, 50% — w przemyśle i handlu) oraz naprawę ustroju i produkcji rolnej (upełnorolnienie, zniesienie szachownic, intensyfikacja produkcji rolniczej, rozbudowa aparatu przetwórstwa i zbytu) stanowi o wielkiej przyszłości gospodarczej kraju. Usunie to także chroniczne zagadnienie cen produktów rolnych, które obecnie z tak dużymi ofiarami i trudnościami jest rozwiązywane. *(s.)*.

Z teki porad

Czy Kasy nie wpisane do rejestru handlowego posiadają osobowość prawną.

Art. 2 ust. (2) prawa o KKO (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860 z 1934 r.) postanawia, że KKO nabywają osobowość prawną przez zarejestrowanie w rejestrze handlowym. W praktyce niektóre kasy nie przeprowadziły jeszcze rejestracji (np. wskutek niedopełnienia wysokości kapitału zakładowego do prawnie wymaganej wysokości). Powstaje zagadnienie, czy kasy takie — w praktyce z resztą działające i rozwijające się całkiem normalnie — posiadają osobowość prawną.

Co do tego zagadnienia rozróżnić należy dwie ewentualności: kasy powstałe przed wejściem w życie prawa z 1934 r. (tj. przed 29.X.1934 r.) i kasy założone później. Jeżeli chodzi o kasy nowozakładane, to jasną jest rzeczą, że musiały one dopełnić warunków przewidzianych w prawie z 1934 r., by mogły być w ogóle uruchomione.

Praktycznie zagadnienie sprowadza się zatem do kas dawniejszych, a które wskutek różnych przyczyn nie zdołały przeprowadzić rejestracji. Pod tym względem mamy opinię Najwyższego Trybunału Administracyjnego, która salwuje stan faktyczny. Mianowicie w motywach do wyroku z dnia 18 grudnia 1937 r. L. rej. 2641/36 i 4065/37 N. T. A. wywodzi, że „wedle przepisów rozporz. Prez. z dn. 13.IV.1927 r., poz. 339 Dz. Ust. powstaje osobowość prawna komunalnej kasy oszczędności z chwilą zatwierdzenia statutu (art. 11). Bez względu więc na poprzedni charakter skarżącej kasy, od dnia 17 kwietnia 1929 r. posiada ona samoistną osobowość prawną i osobowości tej oczywiście nie mogła utracić przez wejście w życie nowych przepisów, dotyczących organizacji i sposobu uzyskania osobowości prawnej nowopowstających komunalnych kas oszczędności... Brak uzgodnienia statutu skarżącej z nowymi przepisami mógłby wprawdzie wywołać jej likwidację (art. 89 ust. (2) rozporz. Prez. z dn. 24.X.1934 r.)— do ukończenia jednak takiej likwidacji nie utraciłaby ona uzyskanej wedle obowiązujących w czasie jej powstania przepisów i posiadanej bez przerwy osobowości prawnej".

M.

Dodatek komunalny do podatku dochodowego od pracowników KKO.

Na obszarze woj. poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części woj. śląskiego gminy miejskie na swym obszarze, a powiatowe związki samorządowe na terenie gmin wiejskich mogą pobierać dodatek komunalny do państwowego podatku dochodowego (art. 24 ustawy o państw. pod. doch., Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 6 z 1936 r.). Jednak dodatkowi temu nie podlegają „dochody z uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacanych z funduszów Państwa oraz *samorządów*".

Na tle tego przepisu powstało zagadnienie, czy zwolnienie od dodatku wynagrodzeń wypłacanych z funduszów samorządowych rozciąga się także na wynagrodzenia wypłacane przez komunalne kasy oszczędności. Kwestia ta rozstrzygnięta została przez Najwyższy Trybunał Administracyjny w sensie niekorzystnym dla pracowników KKO. Mianowicie w wyroku z dn. 23.X.1935 r. L. rej. 176/34 N. T. A. ustalił tezę, że uposażenia urzędników Komunalnej Kasy Oszczędności nie są wolne od komunalnego dodatku do państwowego podatku dochodowego. N. T. A. w motywach zaznaczył, że fundusze KKO nie są funduszami samorządów, albowiem „poza niespornym faktem posiadania przez tę instytucję własnej osobowości prawnej... została ona pod względem majątkowym, gospodarczym i organizacyjnym tak dalece uniezależniona od... związku komunalnego poręczającego, że fundusze jej nie mogą być uważane za fundusze tego związku komunalnego. ...Gdyby w tym względzie mogła jeszcze nasuwać się jaka wątpliwość, to musiałaby ona upaść wobec przepisu..., który zezwala KKO na udzielanie pożyczek oprocentowanych m. inn. także związkowi poręczającemu, właśnie bowiem w pojęciu ekonomicznym nie jest do pomyślenia udzielanie sobie samemu pożyczek z własnych funduszów.

Twierdzenie..., że powódka (KKO) jest przedsiębiorstwem związku komunalnego (na równi z elektrownią lub gazownią miejską) nie znajduje oparcia w... art. 1 rozporządzenia z r. 1927[1]), który głosi, że zorganizowane na zasadach tego rozporządzenia KKO są zakładami komunalnymi o własnej osobowości prawnej".

Dodatkowi podlegają uposażenia powyżej 4800 zł rocznie, a stawka określona jest jednolicie na 3% dochodu.

Dodatek komunalny obowiązuje także *na obszarze przyłączonych z dn. 1.IV.1938 r. do woj. pomorskiego i poznańskiego powiatów z woj. warszawskiego i łódzkiego*, a to na mocy art. 2 ustawy z dn. 12.VI.1937 (Dz. U. R. P. Nr 46, poz. 350) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 1.VI.1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 352), jak również *utrzymany został na terenie przyłączonego z woj. pomorskiego do woj. warszawskiego pow. działdowskiego.*

M.

---

1) Obecnie art. 1 rozporz. Prezydenta z 24.X.1934 r.

Kronika ustawodawcza i sądowa

Odwołanie Zarządu przez Radę KKO.

Za „Ruchem Prawniczym, Ekonomicznym i Socjologicznym" (tom III z 1939 r.)podajemy wyrok Sądu Najwyższego w kwestii bezpośrednio dotyczącej KKO. Wprawdzie wyrok był wydany na tle nieobowiązujących dziś przepisów prawa o KKO z 1927 r., jednak przesłanki jego aktualne są częściowo także na tle przepisów prawa z 1934 r. Wyrok ten brzmi:

„W stosunku do zarządu rada kasy jest organem nadrzędnym, w szczególności służy radzie prawo odwoływania członków zarządu. Korzystania z tego prawa powinna rada zaniechać, gdy sprzeciwiałoby się to interesom kasy i postanowieniom ustawowym oraz statutowym o wyborze członków zarządu na oznaczony okres czasu. Poza tym jednak odwołanie podlega swobodnej ocenie rady, zwłaszcza gdy tego wymaga dobro kasy i rada nie jest zobowiązana podawać odwołanym członkom zarządu przyczyn odwołania. Interesy materialne odwołanego podlegają uwzględnieniu przez radę wówczas tylko, gdy oprócz stosunku wynikającego z wyboru łączy go z kasą stosunek umowy, zwłaszcza stosunek usług, który mimo odwołania ze stanowiska członka zarządu pozostaje nienaruszony (przypadek z § 8 ust. 6 rozp. wykon.). Członek zarządu nie będący pracownikiem (funkcjonariuszem) kasy, nie staje się nim przez przyznanie wynagrodzenia z powodu stałego zatrudnienia w kasie, gdyż przez to nie nawiązuje się stosunek z umowy o pracę, a wynagrodzenie stanowi jedynie odszkodowanie za stratę czasu i trudy poniesione w wykonywaniu obowiązków poruczonych przez wybór na członka zarządu. Członek więc zarządu pobierający wynagrodzenie za stałą pracę w kasie, a odwołany przed upływem czasu, na który został wybrany, traci całkowicie prawo do wynagrodzenia za czas po odwołaniu lub do odszkodowania za przedwczesne odwołanie". (Wyrok z 23.II.1938 — C. III.105/36).

Zmiana przepisów o rejestrowym zastawie rolniczym.

W dniu 15 sierpnia 1939 r. wszedł w życie dekret Prezydenta R. P. z dnia 8.VIII.1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 72 z 1939 r. poz. 482), nowelizujący rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o rejestrowym zastawie rolniczym (Dz. U. R. P. Nr 38 z 1928 r. poz. 360).

Zmienione zostały przede wszystkim art. 1 i 2 wymienionego rozporządzenia, według których dotychczas rejestrowe prawo zastawu można było ustanawiać na produktach rolnictwa i przemysłu rolnego, przy czym za przedsiębiorstwa przemysłowo - rolnicze rozporządzenie uznawało przedsiębiorstwa przerabiające przeważnie produkty własnego gospodarstwa rolnego.

W brzmieniu noweli rejestrowe prawo zastawu można ustanowić na produktach rolnictwa, przy czym oprócz osób prowadzących gospodarstwo rolne zastaw mogą ustanowić przedsiębiorstwa handlowe lub przemysłowe, mające za przedmiot handel produktami rolnymi lub ich przeróbkę.

Wprowadzona zmiana jest bardzo doniosła. Przede wszystkim więc prawo ustanawiania rejestrowego zastawu rolniczego uzyskały przedsiębiorstwa handlowe mające za

przedmiot handel produktami rolnymi. W stosunku do przedsiębiorstw przemysłowo - rolniczych zniesiona została dotychczasowa klauzula, że przedmiotem przeróbki muszą być produkty pochodzące przeważnie z gospodarstwa rolnego, stanowiącego własność przedsiębiorstwa.

W stosunku jednak do obu kategorii przedsiębiorstw nowela wprowadziła poważne ograniczenie, polegające na tym, że ustanowienie rejestrowego zastawu rolniczego dopuszczalne jest tylko na produktach rolnictwa z wyłączeniem produktów przemysłu rolnego.

Według dotychczasowych przepisów przedmiotem rejestrowego zastawu rolniczego mogły być jedynie produkty, znajdujące się na nieruchomości stanowiącej własność zastawcy, bądź przez niego dzierżawionej lub użytkowanej. Nowela wprowadza tu nader pożyteczną zmianę, zezwalając aby produkty będące przedmiotem zastawu znajdowały się nie koniecznie na nieruchomości będącej we władaniu zastawcy, lecz również: „w innym miejscu uzgodnionym przez zastawcę z instytucją udzielającą kredytu“. W związku z tym nowela wymaga, aby w umowie zastawniczej wskazane zostało miejsce (miejsce przechowania), w którym znajduje się przedmiot zastawu.

Logicznym następstwem powyższego jest wprowadzona przez nowelę zmiana podstawy właściwości sądu rejestrowego. Właściwym do prowadzenia rejestru będzie więc sąd grodzki, w okręgu którego znajduje się przedmiot zastawu, a nie — jak dotychczas — w okręgu którego znajduje się nieruchomość. W związku z tym przepisem w razie zmiany miejsca przechowania przedmiotu zastawu — co może nastąpić według noweli za pisemną zgodą zastawnika — zmienia się również właściwość sądu rejestrowego. Przeniesienia wpisów do rejestru właściwego sądu dokonywa się na jednostronny wniosek zastawnika lub zastawcy.

Nowością nader pożyteczną jest przepis noweli ustalający, że: „umowa zastawnicza może zawierać postanowienie, że rzeczy zamienne będące przedmiotem zastawu mogą być zastąpione taką samą ilością rzeczy tego samego gatunku i takiej samej jakości“.

Odnośnie zastawców nie będących właścicielami prowadzonego gospodarstwa — nowela uchyla przepis wymagający dołączenia do wniosku o ustanowienie zastawu oświadczenia zgody właściciela nieruchomości. Zamiast tego przepisu nowela wprowadza zasadę, że rejestrowe prawo zastawu ma pierwszeństwo przed ustawowym prawem zastawu właściciela nieruchomości tylko w tym wypadku, o ile właściciel nieruchomości na ustanowienie rejestrowego prawa zastawu wyraził swą zgodę.

Wobec nasuwających się w praktyce wątpliwości nowela wyraźnie podkreśliła, że art. 503 § 1 i art. 506 Kodeksu Handlowego mają zastosowanie do wypadku usunięcia przedmiotu zastawu z miejsca przechowania. W myśl tych przepisów uprawnienia zastawnika pozostają w mocy tylko w stosunku do tych osób trzecich, które nabywając na tym przedmiocie prawo rzeczowe działały w złej wierze.

Nowela rozszerzyła poważnie zakres odpowiedzialności zastawcy i osób trzecich, wprowadzając nowe brzmienie art. 21 omawianego rozporządzenia o treści następującej: „Kto: 1) niszczy lub usuwa z pod zastawu przedmiot zastawu rolniczego, 2) ustanawia zastaw rolniczy na rzeczy, nie będącej jego własnością, 3) ogranicza prawa rzeczowe służące mu na przedmiocie zastawu rolniczego z naruszeniem praw zastawnika, 4) nie dopełnia obowiązku wynikającego z umowy zastawniczej co do zastąpienia przedmiotu zastawu rolniczego (art. 5 ust. 3) — podlega karze więzienia do lat dwu i grzywny albo jednej z tych kar. Kto: 1) usuwa bezprawnie przedmiot zastawu rolniczego z miejsca ujawnionego w rejestrze albo dopuszcza do jego usunięcia z tego miejsca, 2) niszczy lub usuwa znaki przewidziane w art. 8 albo dopuszcza do ich zniszczenia lub usunięcia — podlega karze więzienia do roku i grzywny, albo jednej z tych kar.

Wszystkie wyżej przytoczone zmiany stosowane będą odpowiednio do rejestrowego zastawu rolniczego ustanowionego przed wejściem w życie noweli.

Minister Skarbu ma ogłosić w Dzienniku Ustaw R. P. jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22.III. 1928 o rejestrowym zastawie rolniczym z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania tekstu jednolitego.

Poręka Skarbu Państwa za kredyty, przyznawane w związku z przysposobieniem gospodarczym do obrony Państwa.

Dekretem Prezydenta Rzplitej z dn. 14.VIII.1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 497) Minister Skarbu upoważniony został do udzielania poręki Skarbu Państwa do wysokości 150 miln. zł za kredyty przyznawane w związku z przysposobieniem gospodarczym do obrony Państwa. Minister Skarbu ma oznaczyć instytucję kredytową, która będzie spełniała czynności, związane z udzielaniem kredytów i poręką Skarbu Państwa.

Kronika krajowa

Nowe kredyty dla związków samorządowych w 1938 r.

Czołową pozycję w zakresie kredytów samorządowych zajmował niegdyś *Bank Gospodarstwa Krajowego*. W r. 1937 po raz pierwszy od szeregu lat Bank wydał dwie nowe pożyczki długoterminowe emisyjne na 4,5 miln. zł; poza tym w tymże roku Bank udzielił 7 pożyczek długoterminowych gotówkowych na zł 30.839 tys. na konwersję dawnych zobowiązań. W roku 1938 Bank udzielił 6 nowych pożyczek długoterminowych gotówkowych na zł 1.348 tys. oraz 22 pożyczki konwersyjne na zł 4.732 tys. Nowe pożyczki udzielone były wyłącznie miastom.

Ogólna suma długoterminowych kredytów samorządowych Banku Gosp. Kraj. wynosiła do końca 1938 r. 471.228 tys. zł w 609 pożyczkach; stan tych kredytów na 31.XII.1938 r. wynosił zł 338.745 tys. Jak zaznacza sprawozdanie Banku, obsługa długoterminowego zadłużenia związków samorządowych kształtowała się w r. 1938 pomyślnie. Świadczy o tym spadek zaległości oraz nadwyżka wpływów gotówkowych na poczet rat bieżących i zaległych ponad sumę rat zapadających.

W r. 1938 Bank przyznał poza tym 29 pożyczek krótkoterminowych na sumę 12.732 tys. zł na cele obrotowe związków samorządowych. Stan kredytów krótkoterminowych samorządowych na dzień 31.XII 1938 r. wynosił zł 10.774 tys.

Poza tym samorządy korzystały w Banku z kredytów budowlanych. Na ogólne budownictwo gminy otrzymały w r. 1938 6 pożyczek na sumę 302,1 tys. zł, na budownictwo TOR‘u — 1722,9 tys. zł.

Polski Bank Komunalny w Warszawie. W roku 1938 Polski Bank Komunalny w Warszawie udzielił 24 pożyczki długoterminowe obligacyjne na sumę 4.256 tys. zł, w czym 1.600 tys. na spłatę zadłużenia związków samorządowych w komunalnych kasach oszczędności. Jak wynika ze sprawozdania Banku, akcja konwersji zadłużenia w KKO na pożyczki obligacyjne Banku nie jest popularna. Z postawionej na ten cel sumy 20 milionów zł, wykorzystano zaledwie 6,5 miln. zł, gdy zadłużenie długoterminowe samorządów w KKO wynosiło na 31.III.1938 r. 89 miln. zł (samych pow. zw. sam. — 17,6 miln.). Ogółem na koniec 1938 r. stan pożyczek obligacyjnych Banku wynosi 23.880,9 tys. zł w 176 pożyczkach. Poza tym w r. 1938 Bank udzielił 1 pożyczki tzw. terminowej na zł 200 tys. (ze specjalnej lokaty terminowej), 121 pożyczek na weksle własne samorządów na zł 2.696,4 tys. (stan tych kredytów na koniec 1938 r. wynosił 1.733,8 tys. zł, wykazując wzrost w porównaniu z końcem 1937 r. o 611 tys. zł) oraz zdyskontował weksli samorządowych na zł 1.507,7 tys. (stan na koniec 1938 r. — 444,3 tys. zł).

Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu. W roku 1938 Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu udzielał jedynie długoterminowych kredytów obligacyjnych na konwersję zadłużenia zw. samorz. Wydano więc 9 związkom samorządowym pożyczki obligacyjne na zł 1.003 tys. na spłatę zadłużenia w KKO oraz 2.621 tys. zł na konwersję zadłużeń gotówkowych. Stan pożyczek obligacyjnych na koniec 1938 r. wynosił 13.736 tys. zł. Poza tym związki samorządowe dłużne były tytułem pożyczek długoterminowych gotówkowych zł 11.200 tys.

Co do kredytów krótko- i średnioterminowych sprawozdanie Banku nie zawiera danych, orientujących w działalności Banku w tym zakresie w 1938 r. Jak można sądzić z salda na koncie 1938 r. działalność ta była raczej skromna: kredyty wekslowe wynosiły 40 tys. zł, w rachunkach bieżących— 16 tys. zł oraz w pożyczkach terminowych — 1.206 tys. zł, razem 1.262 tys. zł.

Najwydatniejszym źródłem zasilania związków samorządowych w kredyty był *Fudusz Pracy.* Należy wszakże podkreślić całkowicie odrębny charakter tych kredytów, opartych na innych kryteriach niż normalny kredyt bankowy, kierujący się specjalnymi celami. Ostatnie opublikowane dane o działalności Funduszu Pracy dotyczą roku budżetowego 1937/38. W roku tym Fundusz Pracy rozdysponował w tys. zł tytułem pożyczek dla: miast — zł 23.315; pow. zw. sam. — zł 1.015; gmin wiejskich — zł 26; — tytułem dotacji dla: miast — zł 22.716; pow. zw. sam. — zł 5.637; gmin wiejskich — zł 134.

Czołowa rola w zasilaniu związków samorządowych w kredyty przypada *Komunalnemu Funduszowi Pożyczkowo-Zapomogowemu.* Także i w stosunku do niego należy podkreślić specjalny charakter działalności kredytowej, obracającej się jakby na pograniczu między normalnym kredytem a wyrównywaniem przez centralną dyspozycję niedomagań finansowych poszczególnych związków samorządowych. W r. 1938 Komunalny Fundusz wydał 382 pożyczki na sumę zł 5.635 tys., w czym 5 pożyczek na zł 59,7 tys. na konwersję zadłużenia wobec Skarbu Państwa z tytułu tzw. sald rozrachunkowych „A". Poza tym wydano 651 zapomóg na sumę zł 5.679 tysięcy.

Drugorzędne znaczenie posiada *Drogowy Fundusz Pożyczkowy,* z którego w 1938 r. wydano 8 pożyczek na zł 206,8 tysięcy. *(s).*

Spółdzielnie kredytowe w I kwartale r. b.

Według danych Rady Spółdzielczej wkłady oszczędnościowe w spółdzielniach kredytowych spadły w ciągu pierwszego kwartału r. b. z 277.065 tys. zł na koniec 1938 r. do 270.715 tys. zł na 31.III.1939 r. Salda kredytowe r-ków bież. utrzymywały się w tymże czasie prawie na niezmienionym poziomie: 23.088 tys. zł na 31.III.1939 wobec 23.602 tys. zł na koniec 1938 r.

Zadłużenie spółdzielni kredytowych nie wykazuje większych zmian (177.246 tys. zł na koniec 1938 r. i 176.356 tys. zł na 31.III.1939 r.) jak również akcja kredytowa spółdzielni (odpowiednio 530.736 i 528.443 tys. zł).

Banki komunalne w I półroczu r. b.

Do banków komunalnych zalicza się obecnie 4 instytucje: Polski Bank Komunalny w Warszawie, Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu, Centralną Małopolską Kasę Oszczędności we Lwowie i Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu.

Według bilansu łącznego na dzień 30 czerwca r. b. wkłady w tych instytucjach wynosiły na dzień 30.VI. r. b. 53.603 tys. zł wobec 63.422 tys. zł na koniec 1938 r., salda kredytowe rachunków bieżących odpowiednio 22.590 i 32.494 tys. zł. Fundusze powierzone do administracji wzrosły z 34.958 tys. zł na koniec 1938 r. do 37.285 tys. zł na 30.VI.1939 r. Redyskonto wzrosło z 928 tys. do 5.462 tys. zł.

W omawianym okresie wzrosła wydatnie akcja kredytowa banków komunalnych: dyskonto weksli z 11.594 tys. zł na 14.248 tys. zł,pożyczki terminowe (w tym także z funduszów administrowanych) z 64.938 tys. zł na 67.514 tys. zł, kredyty w rachunkach bieżących z 2.627 tys. zł na 2.750 tys. zł. Wzrosły także długoterminowe pożyczki obligacyjne z 40.715 tys. zł na 43.155 tys. zł.

Banki prywatne w I półroczu r. b.

Wkłady w bankach prywatnych spadły w I półroczu r. b. z 437,3 miln. zł (31.XII.1938 r.) do 367,1 miln. zł, a salda kredytowe rachunków bieżących z 265,4 miln. zł do 239,9 miln. zł. Redyskonto weksli wzrosło z 121,8 miln. zł do 155,2 miln. zł. Dyskonto weksli spadło z 423,4 miln. zł na 392,4 miln. zł, natomiast kredyty w rachunkach bieżących wzrosły z 265,4 miln. zł do 301,3 miln. zł.

Pogotowie kasowe (kasa i sumy do dyspozycji), które na 31.XII.1938 r. wynosiło 86,2 miln. zł, spadło na 30.VI.1939 do 52,5 miln., portfel biletów skarbowych z 29,4 miln. zł na 17,5 miln. zł, a portfel papierów wartościowych wzrósł z 51,2 miln. zł do 54,5 miln. zł.

Na niewiele zmienionym poziomie utrzymały się pożyczki terminowe (127,8 miln. zł na koniec 1938 r. i 119,4 miln. zł na 30.VI.1939) oraz weksle protestowane (odpowiednio 14,5 i 14,1 miln. zł).

Należy zaznaczyć, że pozycja redyskonta wykazuje od miesiąca maja spadek; na koniec maja r. b. wyniosła ona 174,4 miln. zł. Pozostaje to w związku z redukcja akcji kredytowej banków prywatnych, zwłaszcza w formie dyskonta weksli, które do marca wykazywało wzrost (na 31.III.39 r. — 441,2 miln. zł), w kwietniu ustabilizowało się (439,5 miln. zł, a następnie w maju poczęło spadać.

Nowe kredyty zagraniczne.

Rząd Rzeczypospolitej uzyskał w Anglii gwarantowany przez Rząd angielski kredyt towarowy w wysokości 8163 tys. funtów szterlingów (około 200 miln. zł) na zakup towarów na cele obrony Państwa. Oprocentowanie tego kredytu nie będzie przekraczać 5% w stosunku rocznym.

Analogiczny kredyt uzyskał Rząd we Francji na sumę 430 miln. franków fr. (około 60 miln. zł).

Ogłoszenie urzędowe

Do Rejestru Handlowego A. Sądu Okręgowego w Pińsku pod Nr. 10946, przy firmie „Komunalna Kasa Oszczędności pow. Brzeskiego w Brześciu n/B. „wpisano następujące zmiany dnia 29 lipca 1939 r.

Kapitał zakałdowy wynosi 100.000 zł. Piotrowi Mareckiemu udzielono pełnomocnictwa do podpisywania bez ograniczeń w imieniu. Kasy łącznie z Dyrektorem Zarządzającym lub jego Zastępcą. Dodatkowy członek Dyrekcji oraz Zastępca Dyrektora Zarządzającego Hipolit Gaux.

Do rejestru Handlowego Działu A, Sądu Okręgowego w Siedlcach w dniu 21 maja 1938 r. pod Nr 3523, tom XIII-ty wciągnięta została następująca firma:

„Komunalna Kasa Oszczędności pow. radzyńskiego w Radzyniu. Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Osoba prawna. Kapitał zakładowy wynosi 100.000 zł. Dyrekcję stanowią: Bolesław Bałaban, dyrektor, Karol Paszczuk, zastępca i Stanisław Chłapowski, członek dyrekcji. Dyrektor zarządzający reprezentuje Kasę wobec wszystkich władz, urzędów, instytucyj i osób, zaś w razie nieobecności — zastępca. Radzyński Powiatowy Związek Samorządowy, jako Związek założycielski Kasy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązaniaKasy. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy winny być podpisywane pod pieczątką Kasy przez dwie osoby, wchodzące w skład dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę, z tym, że konieczny jest podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy. Organem, przeznaczonym do ogłoszeń Kasy jest czasopismo: „Oszczędność".

KOMUNIKAT

Reklamy świetlne w ostatnich czasach zdobyły sobie prawo obywatelstwa i są już dzisiaj ogólnie stosowane.

Aby przyjść z pomocą Komunalnym Kasom Oszczędności zwłaszcza w mniejszych miejscowościach przy zaprowadzaniu reklam świetlnych — **Samorządowy Instytut Wydawniczy** nawiązał kontakt z jedną z najpoważniejszych firm chrześcijańskich **„Unic-Neon"** która zobowiązała się wykonywać dla Kas wszystkie roboty, wchodzące w zakres reklam świetlnych na najbardziej dogodnych warunkach.

Firma **„Unic-Neon"** zdobyła sobie na rynku pełne uznanie i daje gwarancje, że powierzone przez Kasy roboty wykona akuratnie i ku zadowoleniu zamawiających.

Samorządowy Instytut Wydawniczy położył nacisk na to, aby przy uwzględnianiu żądań i potrzeb K. K. O., firma zwracała uwagę na możliwe ujednostajnienie reklam świetlnych, co dla ogólnej propagandy Kas może mieć zasadnicze znaczenie.

Wszelkie zapotrzebowanie z zakresu reklam świetlnych prosimy skierowywać do **Samorządowego Instytutu Wydawniczego** (Warszawa, ul. Miodowa 6, telefon 5-92-63).

Zapotrzebowania te zostaną natychmiast oddane firmie **„Unic-Neon"** która już bezpośrednio zwróci się do zamawiającej Kasy z kosztorysem zainstalowania, przyjmując na siebie całkowite wykonanie ewent. zamówienia.

Rozrachunki z Kasami, firma **„Unic Neon"** przeprowadzać będzie we własnym zakresie.

Polecając powyższe uwadze K. K. O., pozostajemy

z poważaniem

Samorządowy Instytut Wydawniczy

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU GRODZIEŃSKIEGO W GRODNIE

Bilans roczny netto na dzień 31 GRUDNIA 1938 r.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		33.620.68	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		75 195.14	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		3.514,50	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			112.330,32
2. Kupony		1.687,30	1.687,30
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe		59.883.32	
b) papiery państwowe		40.858,88	
c) listy zastawne i obligacje		19.047,65	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje B-ku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		6.394,00	126.183,85
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (212 kont)		455.600,93	
8. Pożyczki wekslowe (2332 kont)		763.513.67	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (238 kont)		100.808,19	
b) pochodzące z innych kredytów (1 kont)		5.000,00	1.324.922,79
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowymi			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone innymi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędn. (696 kont)		65.891.00	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			65,891.00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (4 kont)			212.298,00
13. Pożyczki hipoteczne (63 kont)			219.470,00
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptac. (581 kont)			209.378,20
15. Odsetki zaległe			10.329 93
16. Nieruchomości 3)			97 985.00
17. Ruchomości			9.599,56
18. Różne			138.471,22
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			747,50
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			2.529.294,67
21. Depozyty			413.081,64
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			170 640 97
24. Akcepty B-ku Akceptacyjnego			228.884,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			3 341.901.28

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50 000.00
2. Fundusz zasobowy			126.607,91
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			12.282.25
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			5.299,40
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (16 kont)		135.611,73	
b) terminowe (3 kont)		185.940 52	321 552 25
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (2092 kont)		969.540 29	
b) terminowe do 3-ch mies. (57 kont)		104.113,17	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (101 kont)		220.344,88	1.293 998,34
8. Rachunki bieżące (czek., przek. it.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publiczn. (26 kont)		106.956,68	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (290 kont)		194.658.06	301.614.74
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			1 669,25
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		84.364,60	
b) w Bankach Państwowych		30.951,75	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			115.316.35
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			194.770,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		22.364,68	22.364,68
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			34.825,53
20. Sumy przech. (rozlicz. międzyokr.)			1.147.75
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			47.846,22
Razem			2.529 294,67
22. Różni za depozyty			413.081,64
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			170.640.97
25. Bank Akceptacyjny			228.884,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			3.341.901,28

3) W tym nieruchomości Fundduszu zasobowego zł 74.985,—.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1938 ROK.

Straty

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	62.409,36	
b) od rachunków bieżących	3.713,57	
c) od redyskonta weksli	3.195,79	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	879,68	
e) różne inne	10.722,82	80,921.22
2. Prowizje wypłacone		2.110,73
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	62.485.60	
b) świadczenia socjalne	4.915,02	
c) wydatki rzeczowe	28 231.38	95.632,00
4. Podatki i opłaty skarbowe		230,57
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	1.959,70	
b) ruchomości	2.512,58	4.472,28
6. Odpisy na dłużnikach		6.308 39
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		208,15
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawcz.		
11. Nadwyżka		47.846,22
Razem		237.729 56

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	112.535 55	
b) od rachunków bieżących	143,42	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	5 936,14	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	14.470,15	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	18.382.05	
f) od papierów wartościowych	4.989,84	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	17.491,92	173 949,07
2. Prowizje pobrane		20.461,38
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		9,40
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		2.270,00
6. Odzyskane straty		15.022,78
7. Opłaty na koszty administracji		24.160,05
8. Różne dochody		1.856.88
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		237.729,56

Buchalter: (—) **Matkowska Eugenia**

Dyrekcja:
(—) Rejowski Stanisław
(—) Sielicki Edward
(—) Stępniewski Edward

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący Komisji: (—) K. Zdrojewski
Członkowie: (—) Br. Chmielewski
(—) Ig. Konopacki
Rzeczoznawca: (—) J. Paszkiewicz

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SIERPECKIEGO W SIERPCU

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1938 roku.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		29.228,71	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		31.224,91	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		43.610,48	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			104.064,10
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1):			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		17.120,40	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		600 00	17 720,40
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (31 kont)			17.517 80
8. Pożyczki wekslowe (977 kont)			215.727,20
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (18 kont)		15.250,15	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			15.250,15
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (2 kont)		5.042.70	
c) zabezpieczone in. wartośc. (2 kont)		135.332,90	140 375,60
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) pap. wart. i ks. oszczędn. (10 kont)		2.240,00	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... k.)			2.240.00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 kont)			51.608.74
13. Pożyczki hipoteczne (11 kont)			23.495,00
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (142 kont)			87.733.21
15. Odsetki zaległe			87,74
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.431 61
18. Różne			7.567,99
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			3.012 96
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			688.832,50
21. Depozyty			141.354 51
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			33.937 49
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			90.074,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			954.198,50

Stan bierny

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000 00
2. Fundusz zasobowy			7.382,98
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			450,00
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (2 kont)		128,77	
b) terminowe (2 kont)		107.239,73	107.368,50
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1128 kont)		82.585.64	
b) terminowe do 3 mies. (26 kont)		39.954,93	
c) terminowe ponad 3 m. i war. (35 k.)		86.293,30	208.833,87
8. Rachunki bież., (czek., przekazowe itp.)			
a) inst. państ., sam. i in. pr.-p. (23 k.)		31.350,55	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (32 kont)		22.001,22	53 351,77
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			4.627,48
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		102.879,00	
c) w Bankach Komunalnych i KKO		35 005,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			137.884,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			58.383,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		23.700,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			23.700,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			4.249,60
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			23.883,82
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			5.986,12
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		2.731,36	2.731,36
Razem			688.832,50
22. Różni za depozyty			141.354,51
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			33.937,49
25. Bank Akceptacyjny			90.074,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			954.198 50

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1938 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	12.044,90	
b) od rachunków bieżących	1.280.30	
c) od redyskonta weksli	7.303,72	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	451 65	
e) różne inne	19,65	21.100,22
2. Prowizje wypłacone		691,91
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	20 241,53	
b) świadczenia socjalne	1.941,53	
c) wydatki rzeczowe	8.068.57	30.251.63
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	144,55	144,55
6. Odpisy na dłużnikach		5.618,03
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		100,00
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		2.731,36
Razem		60.637,70

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	19 289 07	
b) od rachunków bieżących	9.234,86	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	138 73	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	434,60	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	2.302 38	
f) od papierów wartościowych	1.617,98	
g) od KKO i Banków	352,65	
h) różne inne	8.827.81	42.198,08
2. Prowizje pobrane		3.441,62
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		5.718,03
7. Opłaty na koszty administracji		6.422.27
8. Różne dochody		2.857.70
9. Odpis z funduszu wyrównaw. na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		60 637,70

Buchalter: (—) **Władysława Strześniewska**

Komisja Rewizyjna:
(—) **Kazimierz Bojenko**
(—) **Witold Gorzechowski**
(—) **Lucjan Gumiński**

Dyrekcja:
Dyrektor Zarządzający: (—) **Feliks Neweła**
Zastępca Dyrektora: (—) **Wł. Strześniewska**
Członek Dyrekcji: (—) **Bronisław Chojnacki**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KOBRYŃSKIEGO W KOBRYNIU

Bilans roczny netto na dzień 31 GRUDNIA 1938 roku.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		9.737.09	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		27.730.16	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		8.678,30	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			46.145.55
2. Kupony			
3. Waluty obce			722,94
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		11.823.64	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		5.766,50	17.590.14
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (... kont)			
8. Pożyczki wekslowe (1800 kont)			272 104 22
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (25 kont)		5.673.50	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			5.673,50
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartośc. (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (99 kont)		13 341,50	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			13.341,50
12. Pożyczki na skrypty dłużne (2 kont)			40.00
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (213 kont)			151.236,64
15. Odsetki zaległe			5.082.83
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.876.25
18. Różne			5.769,38
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			1.793,65
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		78.447,22	
b) za rok sprawozdawczy			78.447,22
Razem			600.823,82
21. Depozyty			386.983.41
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			51.627,73
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			22.269,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.061.703,96

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			35 000,00
2. Fundusz zasobowy			1.019,25
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (1 kont)		1,50	
b) terminowe (3 kont)		85.235,41	85 236,91
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1596 kont)		161.603.86	
b) terminowe do 3 mies. (48 kont)		17.047 44	
c) termin. ponad 3 m. i war. (5 kont)		7.338.78	185.990.08
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (15 kont)		78 229 51	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (80 kont)		49.902,17	128.131.68
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			138 90
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		5.919,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		7.550 00	
d) w innych instytucjach kredytowych			13.469,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			22.269,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		16.000.00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		33.251,37	49 251 37
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			27.924.96
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe),			7.180.00
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		45.212,67	45.212,67
Razem			600.823,82
22. Różni za depozyty			386 983,41
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			51 627 73
25. Bank Akceptacyjny.			22.269,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1 061.703 96

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1938 R.

Straty

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	12.395,43	
b) od rachunków bieżących.	2.444,92	
c) od redysk. weksli	7.086.02	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	86,39	
e) różne inne	321.63	22.334,39
2. Prowizje wypłacone		49,07
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	15.877,04	
b) świadczenia socjalne	1.160,03	
c) wydatki rzeczowe	6.312.77	23.349,84
4. Podatki i opłaty skarbowe		94.70
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	754,72	754,72
6. Odpisy na dłużnikach		2.248,97
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		45 212,67
Razem		94.044,36

Zyski

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli.	28.252,52	
b) od rachunków bieżących	4.548,01	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	657 35	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	38 05	
e) Pomoc odsetkowa Skarbu Państwa	4.306 35	
f) od papierów wartościowych	389 62	
g) od K. K. O. i Banków	245.16	
h) różne inne	1.638.74	40.075,80
2. Prowizje pobrane		8.641,29
3. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		44.766,07
7. Opłaty na koszty administracji		561,20
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		94.044.36

Dyrekcja:

(—) A. Łęczycki
(—) K. Ostromęcki
(—) J. Łazarewicz

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący Komisji: (—) A. Lewicki
Członkowie: (—) Wł. Grochot
(—) St. Rubaniuk

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU PUŁTUSKIEGO W PUŁTUSKU

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1938 roku.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		25 233.56	
b) pozostałość w Banku Polskim i PKO		4.210.48	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		81,00	
d) pozostałość w innych KKO		33.002 00	
e) bony inwestycyjne			62.526,54
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe			
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		51.536,00	51.536,00
5. Banki i KKO. Loro			
6. Banki i KKO. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (56 kont)		11.884,40	11.884 40
8. Pożyczki wekslowe (1340 kont)		359.584,50	359.584,50
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (45 kont)		36 987,60	
b) pochodz. z innych kredytów (1 kont)		1 035,00	38 022,60
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezpiecz. innymi wart. (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (36 kont)		4.827,00	
b) innych wartości (... kont).			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			4.827.00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (277 kont)		179 687.00	179.687 00
15. Odsetki zaległe.		23.451,32	23.451,32
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości		6 302,45	6.302,45
18. Różne		29.424,51	29.424.51
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		595.30	595.30
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		135.485.78	
b) za rok sprawozdawczy		9.760.39	145.246.17
Razem			913 087.79
21. Depozyty		32 362.91	32.362,91
22. Udzielone gwarancje		102 742,00	102 742.00
23. Inkaso		46.464,76	46.464.76
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Nasz r-k w Oddziale Wyszków		46.005,72	46.005,72
Ogółem			1.140.663 18

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		50 000,00	50.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a) na zorganizowanie Kasy		10.000,00	
b)			10.000,00
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorząd. i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (2 kont)		4.579 28	
b) terminowe (1 kont)		22.388,61	26.967,89
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (2971 kont)		207.567,87	
b) terminowe do 3 mies. (578 kont)		165.893,45	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (25 kont)		47.442,83	420 904,15
8. Rachunki bież. (czekowe, przekaz. itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (2 kont)		5 866 92	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (90 kont)		37.774.73	43.641,65
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe		880,05	880,05
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i KKO			
d) w innych instytucjach kredytowych			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		36.219,40	
c) przez Banki Komunalne i KKO.		186.434,75	
d) przez inne instytucje.			222.654.15
15. Banki i KKO. Loro.		73.251,44	73 251,44
16. Banki i KKO. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne		60.376,00	60.376,00
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)		4.412,46	4.412,46
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			913.087,79
22. Różni za depozyty		32 362,91	32 362.91
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj		102.742.00	102.742,00
24. Różni za inkaso		46 464,76	46.464.76
25. Bank Akceptacyjny			
26. Rachunek Oddziału w Wyszkowie		46.005,72	46 005,72
Ogółem			1 140.663,18

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1938 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	15.573 23	
b) od rachunków bieżących	1.159 01	
c) od redyskonta weksli	377,55	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	17 873,18	
e) różne inne		34.982.97
2. Prowizje wypłacone	115.80	115.80
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	28.234,85	
b) świadczenia socjalne	2 412,52	
c) wydatki rzeczowe	12 25[illegible].74	42.901.11
4. Podatki i opłaty skarbowe	116 06	116,06
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	934,85	934,85
6. Odpisy na dłużnikach	75,43	75.43
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne	5.475,79	5.475,79
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawcz.		
11. Niepokryte straty z lat ubiegłych	274.750,00	274.750,00
Razem		359 352.01

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli.	38.011,97	
b) od rachunków bieżących.		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	371.22	
d) od pożyczek skonwert. n/B-k Akcept.	13.276,46	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	1.067.76	
g) od KKO i Banków.	716,30	
h) różne inne		53.443,71
2. Prowizje pobrane.	5 801.63	5.801,63
3. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty.	2.059,73	2 059.73
7. Opłaty na koszty administracji	4.081,79	4.081,79
8. Różne dochody:	117.718,98	117.718,98
9. Odpis na pokrycie strat kapitału zakład.	31.000,00	31.000,00
10. Strata	145.246.17	145.246,17
Razem		359.352 01

p. o. Buchalter: (—) M. Krupiński

Dyrekcja Kasy:

Dyrektor Zarządzający: (—) K. Poskoczym
Zastępca Dyrektora Zarządzającego: (—) T. Nałęcz
Członek Dyrekcji: (—) Ruszkowski

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący: (—) Konstanty Radziwiłł
Członkowie: (—) W. Wiśniewski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POW. ŁUKOWSKIEGO W ŁUKOWIE
BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1938 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		18.770,15	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		12.347,36	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		37.060,63	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			68.178,14
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		9.422,34	
c) listy zastawne i obligacje		35.000,00	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		2.853,00	47.275,34
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			7.017,65
7. Weksle zdyskontowane (16 kont)			17.063,00
8. Pożyczki wekslowe (2123 kont)			353.841,00
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (136 kont)		39.313,20	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			39.313,20
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartościami (9 kont)		40.150,49	40.150,49
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (78 kont)		10.214,99	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			10.214,99
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (420 kont)			160.408,65
15. Odsetki zaległe			6.729,63
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.498,00
18. Różne			7.630,47
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			3.929,01
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		77.336,58	
b) za rok sprawozdawczy			77.336,58
Razem			842.586,15
21. Depozyty			32.281,00
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			36.510,14
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			37.678,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			949.055,29

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			51.683,76
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (11 kont)		2.748,45	
b) terminowe (2 kont)		92.770,40	95.518,85
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (2704 kont)		111.981,27	
b) terminowe do 3 mies. (36 kont)		83.116,48	
c) terminowe ponad 3-miesiące i warunkowe (12 kont)		9.698,39	204.796,14
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (11 kont)		25.849,92	
b) osób fiz. i prawno.-pryw. (49 kont)		47.968,00	73.817,92
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			29,00
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		75.680,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		18.782,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			94.462,00
12. Dyskonto Akceptów Banku Akceptac.			37.678,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		219.936,22	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			219.936,22
15. Banki i K. K. O. Loro			4.196,04
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			2.118,75
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			7.292,01
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		1.057,46	1.057,46
Razem			842.586,15
22. Różni za depozyty			32.281,00
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			36.510,14
25. Bank Akceptacyjny			37.678,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			949.055,29

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1938 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	11.963,02	
b) od rachunków bieżących	1.944,39	
c) od redyskonta weksli	6.054,33	
d) od zastawu pap. i od kred. udz. Kasie	6.627,89	
e) różne inne	1.004,80	27.594,43
2. Prowizje wypłacone		327,72
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	20.547,40	
b) świadczenia socjalne	1.691,04	
c) wydatki rzeczowe	3.764,71	26.003,15
4. Podatki i opłaty skarbowe		620,26
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	431,16	431,16
6. Odpisy na dłużnikach		1.210,75
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		6.293,16
9. Różne		2.502,55
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		1.057,46
Razem		66.040,64

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	31.189,55	
b) od rachunków bieżących	2.345,23	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	798,98	
d) od pożyczek skonwertowanych	8.317,08	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	3.007,12	
g) od K. K. O. i Banków	426,46	
h) różne inne	8.987,83	55.073,25
2. Prowizje pobrane		2.839,62
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		146,30
7. Opłaty na koszty administracji		6.401,29
8. Różne dochody		1.200,00
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		380,18
10. Strata		
Razem		66.040,64

Buchalter: (—) R. Liśkiewicz

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Stanisław Wirski
Członkowie: (—) Stanisław Frańczak
(—) Czesław Skowron

Dyrekcja Kasy:
Dyrektor Zarządzający: (—) Włodzimierz Maślik
Zastępca Dyrektora: (—) Ryszard Liśkiewicz
Członek Dyrekcji: (—) Leon Karwowski

Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr 6.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU ŁOMŻYŃSKIEGO W ŁOMŻY
BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1938 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		12.338,86	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		136.169,62	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		17.094,32	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			165.602,80
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		28.975,21	
c) listy zastawne i obligacje		21.118,24	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych		23.855,00	73.948,45
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (19 kont)		14.382,90	
8. Pożyczki wekslowe (2855 kont)		396.070,00	
9. Weksle protestowane:			
a) poch. z kredytu w otw. rach. (32 k.)		5.240,00	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			415.692,90
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (1 kont)		9.450,00	
b) zabezpieczone hipoteką (3 kont)		187.331,47	
c) zabezp. innymi wartośc. (14 kont)		380.728,06	577.509,53
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (139 kont)		21.128,00	21.128,00
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakł. zastawn. (... kont)			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (4 kont)			14.271,97
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptac. (950 kont)			749.066,15
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości 2)			48.477,78
17. Ruchomości			8.200,00
18. Różne			20.907,33
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			2.[illegible]94.804,91
21. Depozyty			197.775,50
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			70.766,63
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			379.292,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			2.749.639,04

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		200.000,00	
2. Fundusz zasobowy		70.887,54	
3. Fundusz na pokrycie strat b. KKO Kolno		72.700,00	
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy		2.825,31	
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości		10.69 ,00	357.102,85
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (17 kont)		35.429,34	
b) terminowe (4 kont)		218.658,97	254.088,31
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (3804 kont)		603.790,02	
b) terminowe do 3 mies. (104 kont)		257.503,64	
c) terminowe ponad 3 mies. (39 kont)		85.002,15	946.295,81
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych (21 kont)		35.755,73	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (94 kont)		126.225,43	161.981,16
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			2.640,05
10. Zobowiązania inkasowe			80,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		9.375,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		22.395,00	
d) w innych inst. kred.			31.770,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			297.506,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		10.389,00	
d) przez inne instytucje			10.389,00
15. Banki i K. K. O. Loro			7,54
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			14.158,61
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			14.038,64
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			4.746,94
Razem			2.094.804,91
22. Różni za depozyty			197.775,50
23. Zobowiązania z tytułu udzielonych gwar.			
24. Różni za inkaso			77.866,63
25. Bank Akceptacyjny			379.292,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			2.749.639,04

1) W tym papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł 22.409,76. 2) W tym nieruchomość Funduszu zasobowego zł 48.477,78.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1938 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	45.234,75	
b) od rachunków bieżących	5.019,68	
c) od redyskonta weksli	18.695,42	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	1.353,16	
e) różne inne	960,16	71.262,67
2. Prowizje wypłacone		50,11
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	44.992,90	
b) świadczenia socjalne	3.884,37	
c) wydatki rzeczowe	18.306,59	67.183,86
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	345,00	
b) ruchomości	1.013,00	1.358,00
6. Odpisy na dłużnikach		33.844,98
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		352,41
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		4.746,94
Razem		178.798,97

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	43.982,34	
b) od rachunków bieżących	24.866,35	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	2.605,76	
d) od pożyczek i wierzytelności hipot.	1.272,49	
e) od papierów wartościowych	4.584,05	
f) od Banków i KKO	1.327,63	
g) od układów konwersyjnych	40.118,35	
h) różne inne	10.299,38	129.056,35
2. Prowizje pobrane		6.427,99
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		29,46
5. Dochód netto z nieruchomości		360,56
6. Odzyskane straty		33.855,08
7. Opłaty na koszty administracji		8.746,58
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		322,95
10. Strata		
Razem		178.798,97

Księgowy: (—) Henryk Majewski

Komisja Rewizyjna:
(—) Stanisław Ciepliński
(—) Walenty Grądzki
(—) Henryk Ramotowski

Dyrekcja:
(—) Romuald Bielicki
(—) Józef Zalewski
(—) Józef Kisielnicki

centrala:
TRAUGUTTA 5
oddziały:
BAGATELA 14
BIELAŃSKA 8
TARGOWA 65
WOLSKA 6

Samorządowy Instytut Wydawniczy
Warszawa, ul. Miodowa 6 tel. 5-92-63, wydał broszurę
BRONISŁAWA WESOŁOWSKIEGO
p. t.

PRZEPISY WYBORCZE

do Zarządów Gminnych i Wydziałów Powiatowych

zawierającą wszystkie rozporządzenia ministerialne wraz z przepisami związkowymi i objaśnieniami.

Cena broszury zł 1 gr 50 (+ porto)

Zamówienia wykonuje się odwrotnie.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

MA ZASZCZYT PODAĆ DO WIADOMOŚCI P.T. PANOM DYREKTOROM K.K.O., ŻE NA NADCHODZĄCY OKRES

„DNIA OSZCZĘDNOŚCI“

PRZYGOTOWUJE SZEREG NOWYCH

ATRAKCYJNYCH MATERIAŁÓW PROPAGANDOWYCH

Odbito ościenkami drukarni Samorządowego Instyt. Wydawniczego w Warszawie, Miodowa 6